

Eğlenceli

Bilim

Atılım Üniversitesi Popüler Bilim Dergisi
Merak Eden 10 Yaş Üzeri Herkes İçin

Dansın Tarihçesi

İki Yaşamlı Kurbağalar

Hemşirelik Mesleği

İlk haziran sayımız 2010 yılında yayınlanmıştı. Bu sayı altıncı haziran sayımız oluyor. Dergimize 2012 yılından beri Kültür Bakanlığına bağlı kütüphaneler abone. Dört yıldır yurdun her yerine ulaşıyoruz. Hedefimiz elbette, daha çok okuyucu ile buluşmak. Bu sayıda meslekleri tanıtmaya devam ediyoruz. Hemşirelik mesleğini duayen Nur Hoca anlattı. Türkiye'nin Bilim Merkezleri köşemizde Eskişehir var. Space Camp Türkiye, Tamamlayıcı Eğitimde İyi Örnekler köşemizde. Ülkemizin en eski doktorlarından Vafi Bey eğitim hayatını ve anılarını anlattı. Akıl Oyunları sayfa sayımızı artırdık. Mantık Bulmacası çözmekte zorlandığınızı söylüyorsunuz. Bunun bir tekniği olduğunu biliyor muydunuz? "Cümlelerle Akıl Oyunları, Mantık Bulmacası" kitabımı almanızı öneriyorum. Kitaba çözüm tekniğini anlatarak başlıyorum. Sonrasında ise; derslerinize ve günlük hayatınızda karşınıza çıkan senaryolardan oluşan mantık bulmacaları hazırladım. Sonraki sayılarda buluşmak üzere...

hacer.erar@atilim.edu.tr

3 İki Yaşamlı Kurbağalar
Gülğün Akbaba

9 Collatz Problemini Çözene Ödül Var
Doç.Dr.İnci Erhan

12 Akıl Oyunları Çözümler

13 Vergi Nedir?
Zeynep Müftüoğlu

14 Eskişehir Bilim Deney Merkezi ve Sabancı Uzay Evi
İbrahim Kunduz

18 Doktorluk
Dr. Vafi Erar

21 Hemşirelik Mesleği
Prof. Dr. Nur Şenel

26 Avrupa Birliği
Seher Balıkcıoğlu

30 Uzay Kampı Türkiye
Emre Aday

34 Dansın Tarihçesi
Doç. Dr. Hilal Şaşmaz ve Seda Sürücü

40 Akıl Oyunları

44 Kitabın Adı Okumanın Tadı Var

46 Yaz Tatili İçin Film Önerileri

47 Masallarda Anlatılan Gerçekler

48 Mantık Bulmacası

3

İki Yaşamlı
Kurbağalar

30

Uzay Kampı
Türkiye

BU SAYIMIZDA NELER VAR?

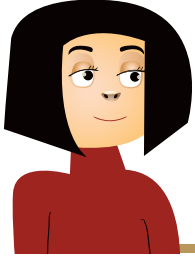
14

Eskişehir Bilim Deney
Merkezi ve Sabancı Uzay Evi

34

Dansın
Tarihçesi

Editörün Not Defterinden

Yrd. Doç. Dr. Hacer Erar
Hacettepe Fizik Mühendisliği
mezunudur. Doktora çalışmasını
Hacettepe Tıp Fakültesinde
beyin araştırma laboratuvarında
tamamlamıştır.

Ayakkabısını bağlayamayan, zeytin çekirdeği çıkartamayan ve hatta muz soyamayanlarınız var, biliyorum. Bunları yapamadığınız için "şimdilik" size söyleyecek bir sözüm yok. Günlük hayatımızı sürdürmekle ilgili basit sayılabilecek işleri öğrenemediniz, çünkü ebeveynleriniz buna izin vermedi. Onlar da doğruyu yaptıklarını düşünüyorlar kuşkusuz. Fakat, biz büyükler gereğinden fazla koruma ve şefkat duygusunun çocuğumuz için iyi olmayacağını farkında olmalıyız. Çünkü çocuklarımız, hayat yolunda gün gelecek kendi başlarına yürüyecekler.

"Peki, biz ne yapacağız?" diye soracaksınız. Bu yazıyı okuduktan sonra, yapamadığınız basit işleri öğrenmeye başlayabilirsiniz.

Diyelim, bu basit işleri zaten biliyorsunuz. Ebeveynleriniz size iş yapma sorumlulukları veriyor mu? Çok yavaş yaptığınızda sabırsızca elinizden alıyorlar mı ya da hata yaptığınızda, artık sizden iş istemiyorlar mı? Ebeveynlerinizi sorumluluk yüklenmek için ikna etmek size düşüyor. Aceleci olmayın ama önce sizden ne istendiğini tam olarak anlayın. Desteğe ihtiyacınız olduğunu

düşünüyorsanız bunu söylemekten çekinmeyin. Delici, kesici aletleri kullanmayın. Yanıcı maddelerden ve prizlerden uzak durun. Tek başınıza bir yere gitmeyin...

Çok mu korumacı olmaya başladım? Haklısınız. Siz bizim için çok önemlisiniz. Sorumluluk alın ama kendinizi korumayı da ihmal etmeyin.

Bir Öneri: Yaz tatilinden ebeveynlerinize çalışmak istediğinizi söyleyin. Onların bulduğu güvenilir bir yerde çalışmaya başlayın. Kendinize güveninizin çok geliştiğini fark edeceksiniz. İyi tatiller

hacer.erar@atilim.edu.tr

Eğlenceli Bilim

Atılım Üniversitesi

Popüler Bilim Dergisi Merak Eden 10 Yaş
Üzeri Herkes İçin

Atılım Üniversitesi Adına Sahibi

Prof.Dr. Abdurrahim Özgenoğlu

Yazı İşleri Müdürü

Yrd. Doç. Dr. Hacer Erar

Yayın Kurulu

Prof.Dr. Ramazan Aydın

Prof.Dr. Atilla Cihaner

Doç.Dr. Tolga Akış

Doç.Dr. S. Zafer Şahin

Yrd.Doç.Dr. Belgin İşgör

Yrd.Doç.Dr. H. Cenani Mertol

Yrd.Doç.Dr. Elif Kalaycı

Katkıda Bulunanlar

Prof.Dr. Nur Şenel

Doç.Dr. Hilal Şaşmaz

Doç.Dr. İnci Erhan

Dr. Vafi Erar

Emre Aday

Gülgin Akbaba

İbrahim Kunduz

Seda Sürücü

Seher Balıkcıoğlu

Zeynep Müftüoğlu

Atılım Üniversitesi

Kızılcaşar Mahallesi 06836 İncek-Ankara

Tel: 0 312 586 80 00 - 586 84 33

Faks: 0 312 586 80 91

hacer.erar@atilim.edu.tr

Tasarım

Remark İletişim Hizmetleri

Aleksander Dupçek Cad. 28/9

Yıldız/Çankaya - ANKARA

Tel: 0 312 436 27 28

Faks: 0 312 436 27 00

www.remarkreklam.com

remark@remarkreklam.com

Baskı

Desen Ofset

Birlik Mah. 448. Cad. 476. Sk. No: 2

Çankaya/ANKARA

Tel: 0312 496 43 43

Faks: 0312 496 43 47

Haziran 2015 / Sayı 17

ISSN 1309-4270

4 ayda bir yayımlanır. Dergideki yazılar kaynak gösterilerek kullanılabilir. İmzalı yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

İki Yaşamlı Kurbağalar

Gölgün Akbaba

Uzun yıllar TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisinde popüler bilim yazarlığı yapmıştır. Ziraat yüksek mühendisidir.

İki Yaşamlılar da, sürüngenler, kuşlar ve memeliler gibi Hayvanlar Alemi'nin bir sınıfıdır. Hem suda hem karada yaşadıklarından onlara "İki Yaşamlı" adı verilmiştir. Balıklarla Sürüngenler arasında bir özellik gösterirler. Yumurtadan çıktıklarında solungaçlarıyla sudaki erimiş oksijeni solurlar. O sırada tıpkı balıklar gibi yüzgeçleri vardır. Daha sonra Sürüngenler gibi karada yaşamak için vücutları başkalaşır; bacaklar gelişir ve akciğerler büyür.

Hayvanlar

Omurgalı Hayvanlar

Omurgasız Hayvanlar

3

Omurgalı Hayvanlar

Balıklar

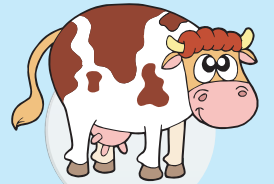
Kurbağalar

Sürüngenler

Kuşlar

Memeliler

Fotoğraf: www.hdwyn.com'dan alınmıştır.

İki Yaşamlılar, "soğukkanlı" hayvanlar; vücut ısıları çevreye bağlı olarak değişiklik gösterir. Oysa kuşlar ve memeli hayvanlar sıcakkanlıdır. Onların vücut ısıları az çok sabittir. Şöyle de diyebiliriz: İki Yaşamlılar gerek duydukları sıcaklığı bulundukları ortamdan sağlarlarken, Kuşlar ve Memeliler için böyle bir durum söz konusu değildir. Peki bu neden önemli? Çünkü, Kuşlar ve Memeliler, kendilerini sıcak tutacak enerjiyi sağlamak için düzenli olarak yüksek enerjili besinlerle beslenmek zorundadır. Vücut ağırlığını artırmamak amacıyla çok az miktarda yağ depo ettiklerinden uzun süre açlığa dayanamazlar. Bu nedenle de çok kısa aralıklarla ve az miktarlarla besin almak zorundalar.

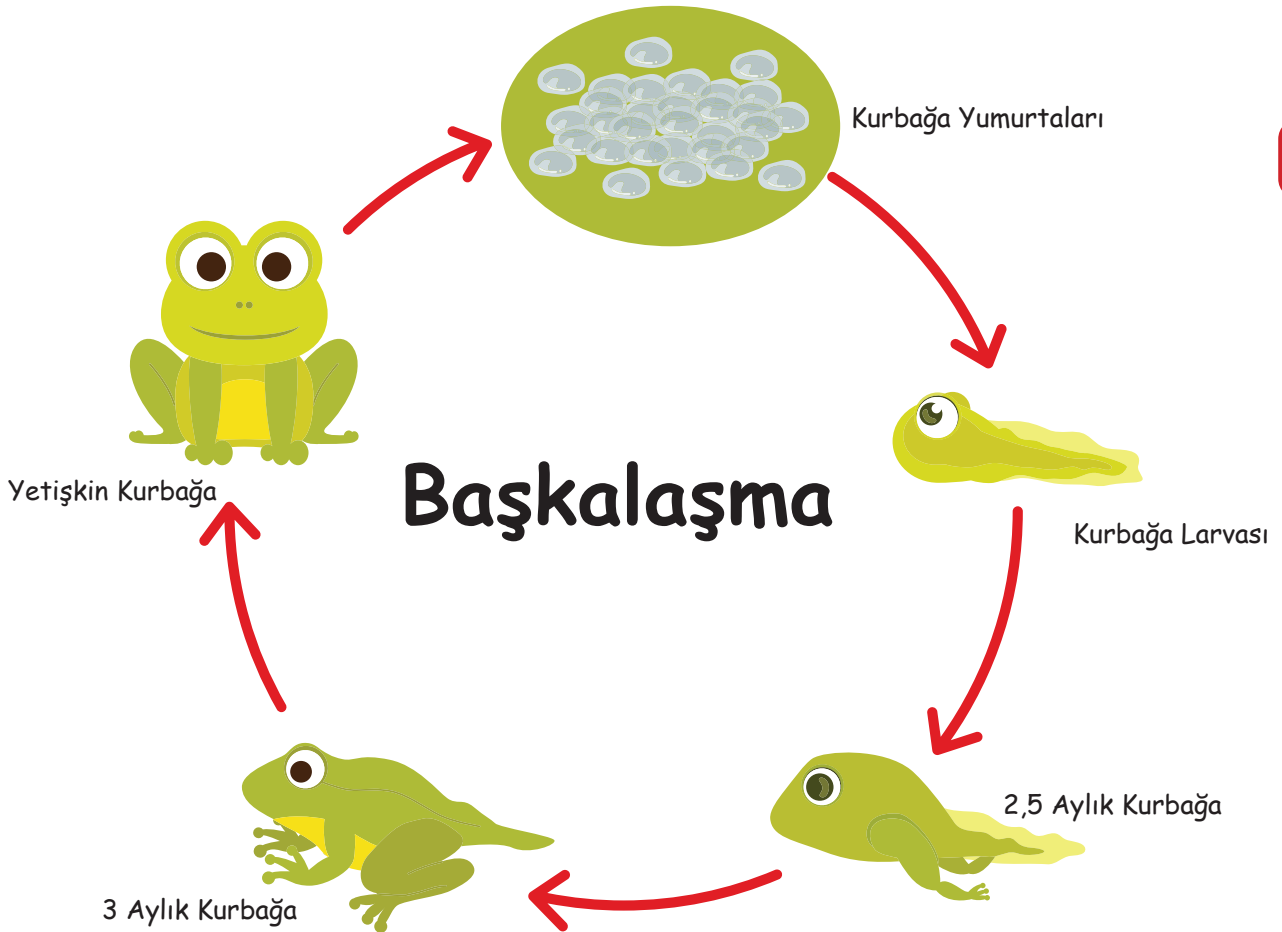

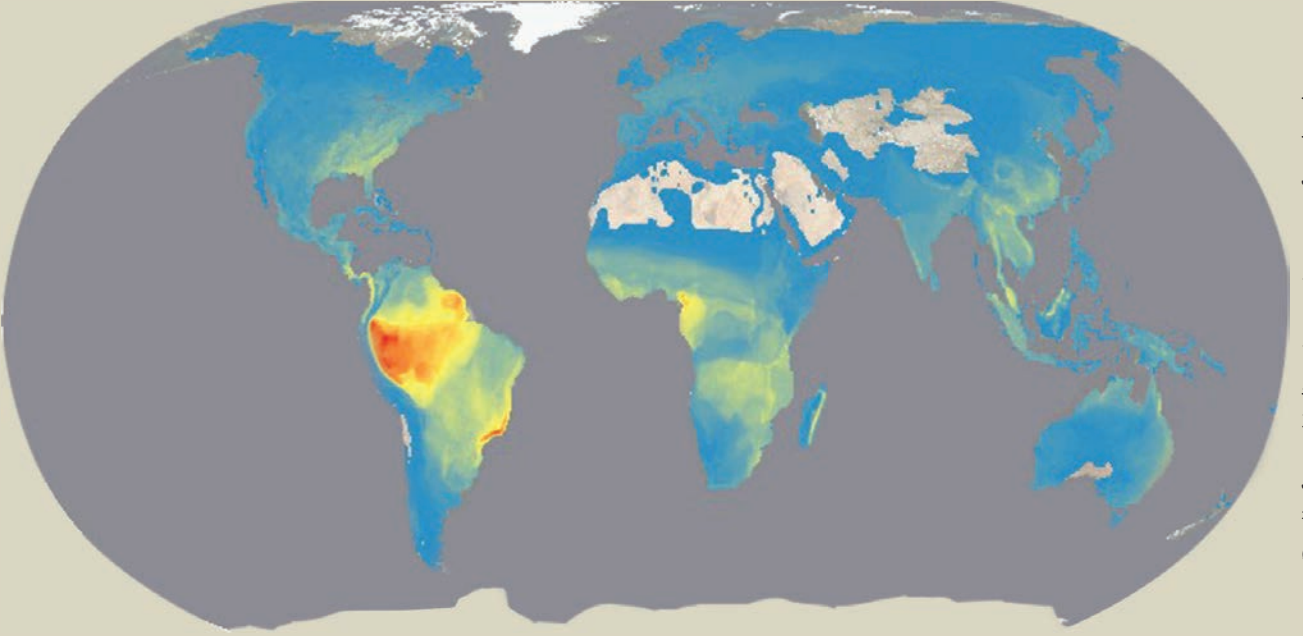
İki Yaşamlılar için böyle bir durum söz konusu değildir. Birkaç durum haricinde soğuk ve kurak havalarda aktif olmazlar. Sıcaklık ve nem, İki Yaşamlıları çok etkiler. Bulundukları ortamı seçerken de bu iki faktör en büyük etkindir. Yağmurun yağmasını bekleyerek toprağın altında birkaç yıl geçirdikleri bile olur. Kısaca, istedikleri ortamı bulana kadar aktif olmazlar.

Başkalaşma

Embriyon evresinden ergin olana kadar bir hayvanın geçirdiği biçim ve yapı değişimlere "başkalaşma" denir. İki Yaşamlılar da yumurtlar ve "tetari" denen larva evresiyle başkalaşım geçirirler. Karada nefes alabilmek için akciğerler büyür ve yürüyebilmek için bacaklar gelişir. Örnek olarak kuyruksuz kurbağayı incelersek;

- Yumurtadan çıkmış, bölünmesini tamamlamış 9 günlük kurbağa larvasının kuyruk ve solungaçları var.
- Sonra arka üyeleri oluşmuş bir kurbağa yavrusu oluyor, henüz 2,5 aylık.
- Ön üyeler de oluştu, uzun bir kuyruğu da var. Yaklaşık 3 aylık.
- 3 ay geçti. Başkalaşma geçiriyor. Kuyruk kayboldu. Akciğerler büyüdü.
- 1 yaşında. O artık yetişkin bir kurbağa.

Fotoğraf: www.biodiversitymapping.org sayfasından alınmıştır.

Dünya üzerinde yaşayan 6286 İki Yaşamlinın haritası. Güney Amerika'nın kuzeyinde, kırmızı ile gösterilen bölgede 135'den fazla tür yaşıyor.

Nerede Yaşarlar?

Bir canlının barındığı, geliştiği, üreyip çoğaldığı, varlığını ve neslini devam ettirdiği ortama "habitat" denir. İki Yaşamlıların habitatı da; akarsular, ormanlar, çayırlar, bataklıklar, göletler, yağmur ormanları ve göller de dahil olmak üzere çok geniş bir alanı içine alır. Sevmedikleri tek ortam ise tuzlu sulardır. Tuzlu sularda yaşayanlara hiç rastlanmamış; ama bazıları tuzlu sulara yakın bölgelerde bulunabiliyor.

Yaşama Tutunabilmek

İki Yaşamlılar için hayatta kalmayı zorlaştıran üç şey, açlık, soğuk ve kuraklıktır. Onlar da soğuklarda kış uykusuna, kurak yerlerde yaz uykusuna yatarak bu üç sorunla başetmeye çalışırlar. Aslında yaşamda kalabilmek için verilen mücadelenin temelinde "Bir sonraki üreme periyoduna kadar nasıl hayatta kalabilirim?" gerçeği vardır. Hep üreyebilmek, soyunu devam ettirebilmek için mücadele etmek zorundalar.

Yaz Uykusu / Kış Uykusu

Genellikle kara kurbağaları hem yaz uykusuna hem de kış uykusuna yatarlar. Kış uykusu, çok soğuk alanlarda yaşayan kara kurbağalarının metabolizma hızlarını yavaşlatarak uykuya çekilmeleridir. "Metabolizmanın yavaşlatılması" oldukça önemli bir olaydır. Vücuttaki tüm fizyolojik aktiviteler en alt düzeye indirgenir ve hazırlanan yerde uyku haline geçilir.

Yaz uykusuna yatanların hemen hepsi yüksek oranda karada yaşayan, geceleri avlanan, kazıcı ayaklara sahip, yumurta ve larvaları çok hızlı gelişen, koşullar uygun değilse birkaç ayda bir yaz uykusuna tekrar yatabilen, başka bir deyişle gerektiğinde yılın neredeyse 7-10 ayını uykuda geçirebilen kara kurbağalarıdır.

Ambystoma caiforniense

Fotoğraf: www.galleryhip.com adresinden alınmıştır.

Yılın neredeyse yarısından fazlasını uykuda geçirmeyi kim ister? Örneğin kuyruklu kurbağalar da (*Ambystoma caiforniense*) kuraklıktan dolayı suyun çekilerek yok olduğu kuru ve nemsiz bölgeleri kendilerine yaşam alanı edinmiş oldukları için sıklıkla yaz uykusuna yatar. Gece yarısında ve/veya kış yağmurları sırasında yaz uykusundan uyanır. Yetişkinlik aktiviteleri birkaç yağmur fırtınasından sonra iyice artar. Özellikle Ocak-Şubat aylarından sonra en yüksek seviyeye ulaşır. Yaşadığı sıcak bölgelerde, yetişkinler bir yılın sekiz ayı boyunca yer altında uykuda kalır. Hareket ettikleri zamanlar hep gece yarısı ve yağmura bağlıdır. Yağmur olmadığı zaman onları dışarıda görmek neredeyse mümkün değildir. Genelde uyku için seçilen yerler de, çamurların içi ya da oluşturulan kozalar, yani oyuklardır. Yaz uykusuna girme ve çıkma sırasını etkileyen unsurlara gelince; yağmur ve yüksek oranda nem, ışık periyodu, ve sıcaklık. Bunlar uykuda kalma zamanı üzerinde söz sahibi öğelerdir. Zaten alışılmışın dışındaki durumlarda yaz uykusuna geçebilme özelliği, bu kurbağaların yaşamda kalabilmesini sağlar.

İki Yaşamlıların yaşamda kalma mücadelesi bilim insanlarının oldukça ilgisini çekiyor. İlerideki araştırmalar ne yönde olacak sorusuna verdikleri cevapsa temelde üç başlık altında toplanabilir:

- Kış ve yaz uykucularını çevreleyen ortamları araştırılmak
- Metabolizmanın yavaşlatılması mekanizmasını araştırmaya devam etmek
- Karbondioksitin kalp-damar sistemi üzerindeki etkilerini araştırmak

Önce etrafınızda yaşayan kurbağaları inceleyin. Belki sonra bu soruları cevaplandıranlardan biri de siz olursunuz.

gulgunakbaba@gmail.com

Collatz Problemini Çözene Ödül Var

Doç.Dr.İnci Erhan

Marmara Üniversitesi Matematik Bölümü mezunudur. Doktora çalışmasını ODTÜ Matematik Bölümünde tamamlamıştır.

Matematikte, doğru olduğu iddia edilen fakat doğruluğu ispatlanamayan problemler vardır. Bunlardan bazıları bir yüzyıldan fazla süredir ispat edilmeyi bekliyor.

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Clay Matematik Enstitüsü* 2000 yılında bu problemlerden 7 tanesini açıkladı ve bunlardan herhangi birini çözene 1 milyon dolarlık ödül verileceğini duyurdu.

2006 yılında Poincare problemi olarak bilinen bu problemlerden biri, Rus matematikçi Grigori Perelman tarafından ispatlandı ve ispatının geçerliliği başka matematikçiler tarafından da doğrulandı. Böylece Perelman, ilk 1 milyon dolarlık ödülü ve ayrıca matematik alanındaki en önemli ödül olan Alan Madalyası'nı (Field Medal) kazanmış oldu, ancak her ikisini de reddetti. Bazılarına göre Perelman, matematik dünyasına, onu ciddiye almadıkları için kızgındı.

Geriye kalan 6 ödüllü problem halen çözülmeyi bekliyor. Öte yandan, bunların dışında, iddia edilip doğruluğu veya yanlışlığı ispatlanamayan birçok problem, matematikçilerin yoğun ilgisini çekmeye devam etmektedir.

9

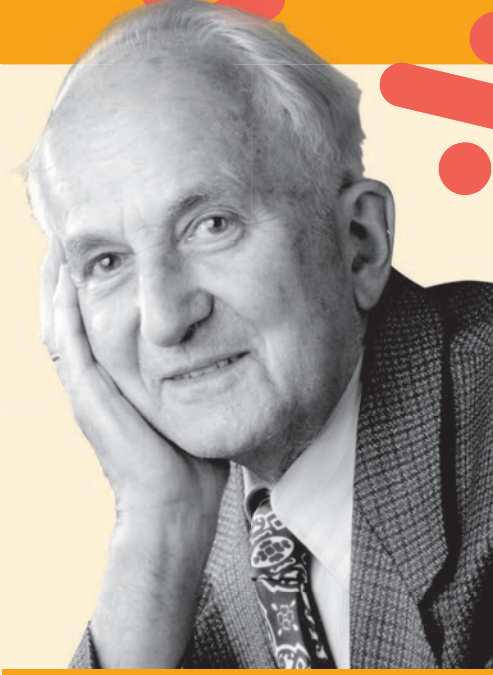

Fields madalyası Uluslararası Matematikçiler Birliği tarafından 40 yaşın altındaki 2, 3 ya da 4 matematikçiye 4 senede bir yapılan Uluslararası Matematikçiler Kongresinde verilen, matematiğin nobeli olarak görülen ödüldür.

Fields madalyası çoğu kimse tarafından bir matematikçinin ulaşabileceği en yüksek onur olarak görülmektedir...

*www.claymath.org/millennium-problems

Alman matematikçi Lothar Collatz 1937 yılında, günümüzde hala ispatlanamamış olan şu iddiayı ortaya attı:

1'den büyük herhangi bir tam sayı alınıp, sayı çift ise yarısını, tek sayı ise 3 katının bir fazlası hesaplanır. Elde edilen sayıya aynı işlemi uygulayarak devam edilirse, 1 sayısına ulaşılır.

1 sayısına ulaşmak bazen uzun, bazen kısa sürebilir, fakat sonlu sayıda adımdan sonra mutlaka 1 sayısı elde edilir.

Örneğin 5 sayısını alalım. Tek olduğundan, 3 katının 1 fazlası alınır ve $3 \times 5 + 1 = 16$ bulunur.

16 sayısı çifttir ve yarısı olan 8 alınır, 8 sayısı çifttir ve yarısı olan 4, 4'ün yarısı 2, ve 2'nin yarısı alınarak 1 bulunur. Buna göre 5 sayısı ile başlarsak,

5: 16, 8, 4, 2, 1

Collatz dizisini elde ederiz.

Şimdi 7 sayısına aynı işlemi uygulayalım. Bir sonraki sayı $3 \times 7 + 1 = 22$, yarısı 11, 3 katının 1 fazlası, $3 \times 11 + 1 = 34$, yarısı 17, sonraki sayı $3 \times 17 + 1 = 52$, yarısı 26, yarısı 13, 3 katının 1 fazlası $3 \times 13 + 1 = 40$, yarısı 20, yarısı 10, yarısı 5, sonraki sayı $3 \times 5 + 1 = 16$, yarısı 8, yarısı 4, yarısı 2, yarısı 1 bulunur. Özetle, 7 sayısı ile başlarsak

7: 22, 11, 34, 17, 52, 26, 13, 40, 20, 10, 5, 16, 8, 4, 2, 1

dizisini buluruz.

Bu problem çok basit görünmesine rağmen, her sayı için doğruluğu ispatlanamamıştır. Paul Erdős isimli bir Macar matematikçi Collatz problemi ile ilgili olarak "Günümüz matematiği bu problemi çözmek için yeterli olmayabilir" demiştir ve problemi çözene 500 dolar ödül sözü vermiştir.

Collatz probleminin bazı sayılar için ürettiği diziler şöyledir.

3: 10, 5, 16, 8, 4, 2, 1

9: 28, 14, 7, 22, 11, 34, 17, 52, 26, 13, 40, 20, 10, 5, 16, 8, 4, 2, 1

15: 46, 23, 70, 35, 106, 53, 160, 80, 40, 20, 10, 5, 16, 8, 4, 2, 1

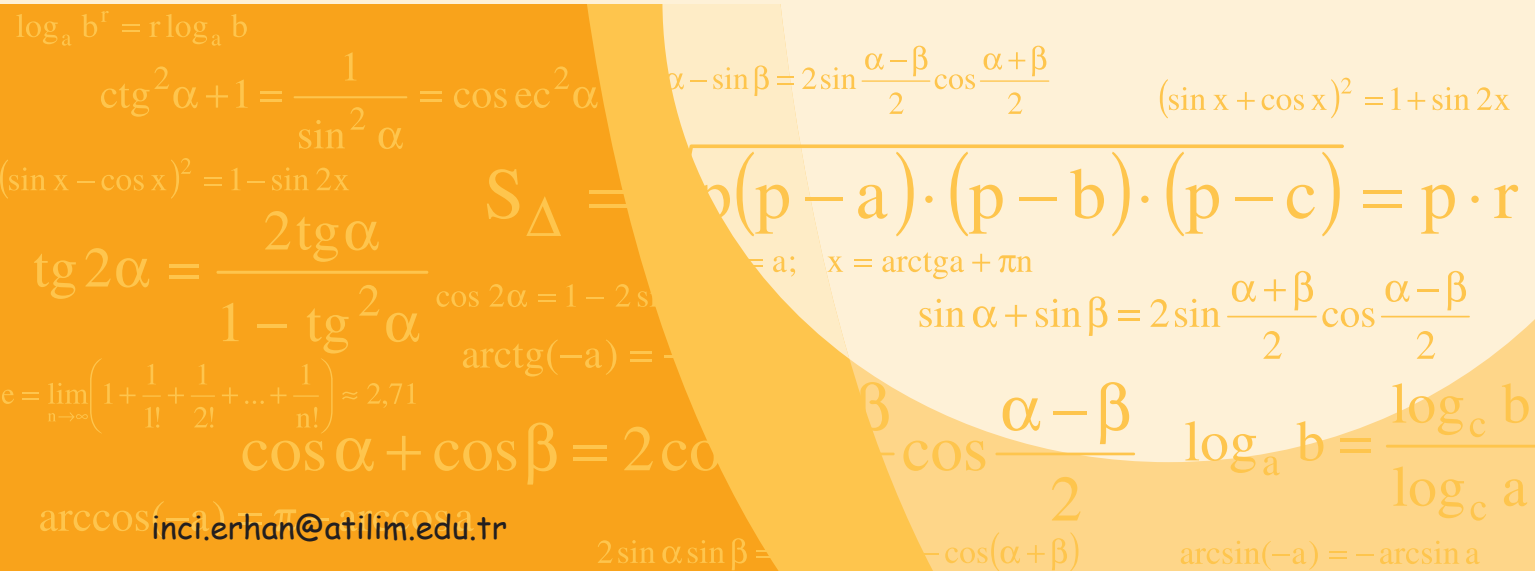
Collatz iddiasının $(19 \times 2)^{58}$ sayısına kadar doğru olduğu bilgisayarlar tarafından test edilerek gösterilmiş ancak bu sonuç tüm sayılar için doğru olduğunu göstermez. Çeşitli kurumlar ve kişiler bu problemi ispatlayan için ödüller koymuş olmalarına rağmen, Collatz problemi matematiksel ispatını beklemeye devam etmektedir.

Belki de bu problemi çözen kişi siz olursunuz.

Alıştırma olarak şu sayılar için Collatz dizisini oluşturabilirsiniz.

6, 17, 21, 32, 45

Kolay gelsin...

Akil Oyunları Çözümler

1

A	L	M	A	N	Y	A	A	H	O	L	L	A	N	D	A
V	L	A	I	B	E	A	B	A	N	I	N	Y	B	I	R
U	C	L	I	F	M	T	L	I	Ğ	T	I	N	V	A	R
S	C	E	I	F	E	T	L	I	Ğ	Ü	İ	O	N	D	E
T	I	Z	N	E	N	A	R	I	K	R	L	P	E	R	U
U	E	Y	R	I	V	A	R	M	Ö	K	O	A	M	Ö	
R	D	A	I	Y	E	B	A	Ğ	I	R	J	I	R	C	
Y	I	F	T	L	I	Ğ	E	I	N	Y	D	E	K	E	N
A	D	S	I	L	I	I	R	L	M	E	K	S	I	K	A
E	R	I	V	A	R	M	E	I	Y	A	A	V	M	I	T
A	Y	A	A	Y	L	A	T	I	V	D	N	I	Y	E	S
S	B	A	Ğ	I	R	I	L	R	C	I	A	F	T	L	I
N	O	R	V	E	C	I	I	Ğ	I	N	D	D	E	C	D
A	I	V	C	I	V	L	G	E	R	F	A	S	I	V	N
R	A	R	C	I	K	C	N	I	K	D	I	Y	E	B	I
F	I	N	L	A	N	D	I	Y	A	A	Ğ	I	R	R	H

A	L	İ		B	A	B	A	N	I	N		B	I	R		Ç	İ	F	T	L	İ	Ğ	İ		V	A	R
Ç	İ	F	T	L	İ	Ğ	İ	N	D	E		İ	N	E	K	L	E	R	İ			V	A	R			
M	Ö	Ö		M	Ö	Ö		D	İ	Y	E		B	A	Ğ	I	R	I	R								
Ç	İ	F	T	L	İ	Ğ	İ	N	D	E		K	E	D	I	L	E	R	İ			V	A	R			
M	İ	Y	A	V		M	İ	Y	A	V		D	İ	Y	E		B	A	Ğ	I	R	I	R				
Ç	İ	F	T	L	İ	Ğ	İ	N	D	E		C	İ	V	Ç	I	V	L	E	R	İ			V	A	R	
C	İ	K		C	İ	K			D	İ	Y	E		B	A	Ğ	I	R	I	R							

3

? işaretli bölmeye 120 gelmelidir ($150 / 5 = 30$, $300 / 5 = 60$, $600 / 5 = 120$).

2

A

4

8 adet küpün 3 yüzü kırmızıdır. 24 adet küpün 2 yüzü kırmızıdır. 24 adet küpün 1 yüzü kırmızıdır. 8 adet küpün hiçbir yüzü kırmızı değildir.

5

SAL

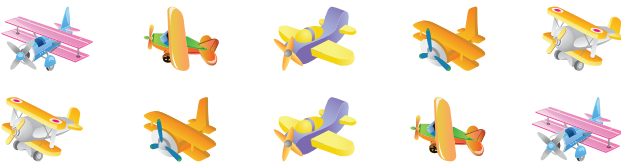
7

A-2 ; B-3; C-4; D-1

6

A)

1)

8

A-F

Vergi Nedir?

Zeynep Müftüoğlu

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur. Aynı üniversitede kamu hukuku alanında yüksek lisans çalışması yapmıştır, doktora çalışmasına devam etmektedir.

"Devletin, hastane açmak, belediye otobüsü almak; bu hastanelerde çalışan doktorlara, otobüsleri süren şoförlere maaş vermek ve bunun gibi birçok hizmet ve faaliyeti gerçekleştirebilmek için paraya ihtiyacı vardır. Devlet, bu parayı vergi olarak toplar. Kişiler örneğin kendi özel arabaları olduğu için belediye otobüsüne binmediklerini bu nedenle vergi ödemek istemediklerini söyleyemezler. Çünkü arabasını üzerinde sürdüğü yol da devletin kendisine sağladığı bir hizmettir ve bir ülkede yaşayan tüm bireyler bir şekilde mutlaka bu olanaklardan faydalanmaktadırlar.

Devletin bu gibi hizmet ve faaliyetleri sürekli sağlayabilmesi için o ülkede yaşayan herkesin kendi üzerine düşen vergiyi ödemesi gerekir. Bu vergiler kişilerin elde ettikleri gelirlerden, yaptıkları harcamalardan ve sahip oldukları servet unsurlarından alınmaktadır. Örneğin bir kişi çalışarak gelir elde ettiğinde, elde ettiği gelirin bir kısmını devlete vergi olarak vermesi gerekir. Aynı şekilde bir şirket de faaliyette bulunduğu sürede elde ettiği kârdan vergi vermek zorundadır. Marketten aldığımız yiyecek, içecekler; mağazalardan aldığımız kıyafetler; kullandığımız arabalar ve bu arabalara koyduğumuz benzin ve buna benzer birçok mal ve hizmet için de aynı şekilde vergi vermekteyiz."

13

İlginç Yasaklar

- Fransa'da sabah sekiz- akşam sekiz arasında radyoda çalınan şarkıların %70'inin Fransız bestecilere ait olması şart(mış).
- İskoçya'da bir ineğin yanında sarhoş olmak yasak(mış).
- İsviçre'de Pazar günleri çamaşır asmak yasak(mış).
- Amerika Birleşik Devletleri'nin California eyaletinde otel odalarında portakal soymak yasak(mış).

Kaynaklar

Esas Hukuk Dergisi, s. 34, S. 5, Mart 2012.

zeynep.muftuoglu@atilim.edu.tr

Türkiye'nin Bilim Merkezleri

İbrahim Kunduz

Balıkesir Üniversitesi Fizik Bölümü mezunudur. Osmangazi Üniversitesinde yüksek lisans çalışmasına devam etmektedir. Bilim Deney Merkezi Koordinatörüdür.

Eskişehir Bilim Deney Merkezi ve Sabancı Uzay Evi

Sabancı Uzun Evi

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Sabancı Uzun Evi Sabancı Vakfı'nın desteğiyle 4 Nisan 2012 tarihinde hizmete girmiştir.

Bilim Deney Merkezi

Bilim Deney Merkezi, Eskişehirliyle ve kentimize gelen turist gruplarına bilimin ilginç dünyasını öğrenme fırsatı sunmak için 16 Nisan 2012 tarihinde hizmete açılmıştır.

Anadolu ve Osmangazi Üniversiteleri ile İşbirliği

Şehrimizde Anadolu ve Eskişehir Osmangazi Üniversitelerinden mühendislik, fen-edebiyat, eğitim ve güzel sanatlar fakülteleri öğretim üyelerinden destek olarak çalışmalarımıza devam etmekteyiz. Üniversitelerimizin öğretim üyelerinden aldığımız destekler sayesinde merkezimizde daha katılımcı, etkin çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

"Bir gün insanoğlu gökyüzünde yürüyecek, belki de aydan bize mesaj yollayacaktır. Üstelik bunun gerçekleşmesi için 2000 yılını beklemeye gerek kalmayacaktır"

Mustafa Kemal Atatürk 1936, Eskişehir

Faaliyet ve Etkinlikler

Bilim Deney Merkezi Bilim Turları

- Okul turu
- Kinetik tur
- Potansiyel tur
- Adrenalin tur
- Mekanik tur
- Dinamik tur
- Serbest tur

Sabancı Uzak Evi Gösteri ve Sunumlar

- Uzak çağının başlangıcı
- Yıldızlar
- Astronot
- Evrendeki vaha
- Kara delik
- Zula
- Evrende yolculuk
- Uzaydaki gözlerimiz
- Sözümler Dünya'dan dışarı

15

Diğer Faaliyetler

Bilim Şenliği

Bilim Deney Merkezi sene içinde tüm bilimseverleri bir araya getirerek farklı disiplinler arasında bilgi paylaşımının yanında ziyaretçilerin eğlenebileceği bilimin farklı yanlarını da görebilecekleri bilim şenlikleri düzenlemektedir.

Bilim Sohbetleri

Okul gruplarının ya da özel grupların isteği üzerine derin uzay sohbetleri gibi konularda yaklaşık 1.5 saat süren interaktif sohbetlerdir.

Bilim Gösterileri

Özel günlerde çocuklara sihir mi bilim mi karmaşasından kurtaran onların bilime daha fazla ilgi duymalarını sağlayan sıvı azot gibi değişik materyallerin kullanıldığı yaklaşık 1 saat süren gösterimler gerçekleştirilmektedir.

Atölyeler

Okulların tatile girmesiyle birlikte çocukların bilimi eğlenceli bir şekilde deneyimlemeleri amacıyla doğa, fizik, sanat ve astronomi temalı yaz atölyeleri düzenlenmektedir.

Öğretmenler Kulübü

Bilim eğitimini gerçekleştirmeyi amaçlayan ve öğretmenlere yönelik yapılan etkinlikler bütünüdür. Üyelik içermeyen ancak öğretmenlerin merkezle örtüşen isteklerinin erişiminde kolaylık sağlayan bir paylaşım alanıdır. Öğretmenler kulübünde neler yapılabilir?

- Gündemi oluşturan konuların belirlenip tartışılması
- Talepler doğrultusunda gelişim eğitimleri verilmesi
- Güncel olaylarla ilgili sohbetlerin, panellerin vb. gerçekleştirilmesi

17

Doğum Günü Organizasyonları

Uzayda ve dinozorların arasında, farklı ve güzel bir doğum günü isteyen çocuklar ve velileri için merkezimizde ve Galaksi Kafe'de doğum günü kutlamaları gerçekleştirilmektedir.

Ziyaretçi Sayısı

Bilim Deney Merkezi ve Sabancı Uzay Evi; hizmete girdiği Nisan 2012 tarihinden bu yana toplam 300 bini aşan ziyaretçiye hizmet vermiştir.

"Bu tesisi, çocuklarımızı erken yaşlarda bilim ve fen kuralları ile tanıştırmak için kurduk.
İnanıyoruz ki onlara yapılan yatırım en verimli yatırımdır."
Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen

www.eskisehirbilimdeneymerkezi.com

ikunduz_86@hotmail.com

eglencelibilim@atilim.edu.tr
Haziran 2015/Sayı 17

Eğlenceli Bilim

Uzun Yıllar Ardından

Dr. Vafi Erar

Bu sayıdaki konuğumuz ülkemizin en eski doktorlarından. Hafızası çok iyi, herşeyi hatırlıyor. Düşüp dizini kırmasaymış, hiç sağlık problemi olmadığını söyleyebilirdik. Doktorluk her devirde rağbet gören bir meslek oldu. Günümüzde hem tıp fakültelerine giriş hakkı kazanmak hem de eğitimi çok zor. Üstelik, tıp fakültesinden mezun olmak yetmiyor, ihtisas yapmayı hak etmek için de sınava girmeleri gerekiyor. Biz bundan 74 yıl önce tıp eğitimine nasıl başladığını ve nasıl bir eğitim alındığını merak ettik. Sizin için de ilginç olacağını düşünerek Dr.Vafi Erar ile sohbetimize başlıyoruz.

EBD (Eğlenceli Bilim Dergisi), VE (Dr. Vafi Erar)

Doktorluk

EBD: Liseden nerede, ne zaman mezun oldunuz?

VE: Ankara'da Atatürk Lisesini 1941 de bitirdim.

EBD: Liseyi bitirince ne yapmak istediniz, kim sizi teşvik etti?

VE: Babam Ankara'nın ileri gelen din adamlarından biriydi, Osmanlı zamanında tabi. Fransızca bilirdi, şiir yazardı ve okuma yazmaya çok önem verirdi. İstiklal Marşımızın şairi Mehmet Akif Ersoy yakın arkadaşıydı. Hatta İstiklal Marşının sözlerini bizim evimizde yazmış. Babam bana hep "Oğlum mutlaka okuyacaksın, doktor olmanı isterim." demişti. Ben liseyi bitirmeden vefat etti, ona verdiğim sözü yerine getirmek istedim.

EBD: Üniversiteye nasıl giriyordunuz?

VE: Bizim zamanımızda olgunluk imtihanı vardı. Bu imtihanı geçen istediği üniversiteye başvurabilirdi. Harp yılları olduğu için diplomamı alamadım. Sonradan üniversiteye gönderildi. Türkiye'de doktor yetiştiren tek üniversiteye İstanbul Tıp Fakültesine kayıt yaptırdım. Benim dönemimde 1750 kişi başvuruda bulundu, hepsi alındı. 750 kişi mezun olabildi.

EBD: Nasıl bir eğitim aldınız?

VE: İlk sene nebatat, hayvanat, fizik, kimya gibi temel bilgiler veren dersler vardı. Hocalarımızın çoğu Atatürk tarafından Almanya'dan getirilmiş alanlarında çok ünlü profesörlerdi. Sonra II.Cihan Harbinde Almanya'dan kaçan hocalar da geldi. Dersleri tercüman vasıtasıyla anlatırlardı. İlk üç yıl Fransızca lisan okuluna da devam ettik. Sınıf kalabalıktı, erkenden okula gelip yer tutardık. Ben hiçbir dersi kaçırmadım. Çok iyi not tutardım. Psikiyatri hocamız Prof.Dr.Mazhar Osman'ın dersleri çok rağbet görürdü, biz zaten kalabalığız, diğer bölümlerden de dersi dinlemeye gelenler olurdu.

EBD: O yıllarda ailesi başka şehirde olan öğrenciler nerede kalırdı, siz ne yaptınız?

VE: Ben üç arkadaşım ile Aksaray'da Madamın Pansiyonunda kaldık.

EBD: Ülkemiz II. Dünya Savaşına girmemiş ama, çok zor günler yaşanmış. Siz bu ortamdan nasıl etkilendiniz.

VE: Konusunda uzman Alman hocalardan eğitim almak en büyük avantajımızdı. Fakat harp yıllarında ekmek bulmakta zorluk çekerdik. Fındık ucuzdu, acıkınca fındık yerdik. Bir keresinde günlerce balık yemek zorunda kaldık. O günleri hatırlattığı için uzun süre balık yiyemedim.

EBD: Ne zaman mezun oldunuz?

VE: 1946 yılında Ankara Tıp Fakültesi açıldı. Ailem Ankara'da olduğu için son sınıfta Ankara Tıp Fakültesine geçtim, 1947 yılında mezun oldum.

EBD: Mecburi hizmet var mıydı?

VE: Mecburi hizmet yoktu. Dahiliye alanında çalışmak istiyordum. Hocama söyledim "Hemen gel başla." dedi. İhtisas dört sene sürüyordu, ben üç senenin sonunda sınava girdim. Jüride Prof. Dr. Zafer Paykoç vardı. Övgüler alarak ihtisas sınavından geçtim. Akademik hayata devam etmek istemedim. Hemen muayenehanemi açtım.

EBD: Muayenehanenizi nerede açtınız?

VE: O zamanlar Ankara'nın en gözde yeri Samanpazarı'ydı, ben de muayenehanemi Billur Han'da açtım. O han hala durur, yolum düştüğünde bakar, o günleri anarım.

EBD: Askerliği doktor olarak yaptınız değil mi?

VE: Evet, askerliğimi dahiliye doktoru olarak Erzincan'da yaptım. Sonra tekrar askere çağırdılar bizi, Erzurum'da ikinci kez askerlik yaptım.

EBD: Herkesin doktora işi düşer, özel çalışıyorsunuz. Çok para kazandınız mı?

VE: Doktorluk yaparken çok paralar kazanmayı hedeflemedim. İnsanlara yardım etmek beni daha çok mutlu ediyor.

Hastalarım "Ne verirsen ver." derdim. Parası olmayanlardan almazdım. Zengin olmadım ama kimseye muhtaç olmadan da hayatımı sürdürüyorum. Bir keresinde Amerikan Elçiliğine hastaya gitmiştim, muayene sonucu hariciyeye yönlendirdim. "Bir şey yapmadım." diyerek muayene ücreti almadım, Amerikalılar çok şaşırdı. Beni Amerika'da çalışmaya davet ettiler, gitmek istemedim.

EBD: Hep muayenehanede mi çalıştınız?

VE: Muayenehane varken Yüksek Hakimler Kurulu doktorluğunu da yapıyordum. Tam gün yasası çıkınca muayenehaneyi kapattım ve Yargıtay'a geçtim. Oradaki Sağlık Merkezini kurdum. 65 yaşına kadar başhekim olarak görev yaptım. Sonra da 71 yaşına kadar sözleşmeli doktor olarak çalıştım.

EBD: 68 yıllık doktorsunuz. Bu mesleği seçtiğiniz için hiç pişman olduğunuz oldu mu?

VE: Hayır, bugün olsa gene doktor olmak isterim. İşimi çok severek yaptım.

EBD: Artık emeklisiniz, doktor olduğunuzu duyanlar hemen dertlerini söylemeye başlıyorlar mı?

VE: Doktorluğun emekliliği yok. Hala ailem, komşularım, tanıdıklarım bir sağlık problemleri olunca bana danışıyorlar.

EBD: Yeni nesil doktorlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

VE: Bizim zamanımızda doktor ve doktor yakınlarına kendi yakınımız gibi bakar, ücret almazdık. Şimdi sağlık hizmetleri çok pahalı. Bir de, yeni nesil doktorlar yüzümüze bakmadan tahlil yazıyor. Biz hastanın hikayesini alarak, dokunarak, dinleyerek %70-80 teşhis koyardık. Hala teşhislerimde çok az yanılırım.

EBD: Teşekkür ederiz.

Not:

1933 senesinde Türkiye'deki üniversiteler reforme edildi ve Temmuz ayında ilk Alman bilim insanlarıyla sözleşmeler imzalandı. Bu bilim insanlarından Türkçe öğrenmeleri ve Türkçe ders kitapları yayınlamaları da istenmişti. İstanbul Tıp Fakültesinde görev yapan Alman bilim insanlarının bazıları; Hans Winterstein, fizyolog, İstanbul Üniversitesi Fizyoloji Bölümü kurucusu. Carl Weisglass Dr. mühendis, Avusturyalı, 1939-1948 İstanbul Üniversitesi Rodyoloji Bölümü başkanı. Rosa Maria Rössler, patoloji uzmanı, Felix Michael Haurowitz, 1939-1948 profesör ve İstanbul Üniversitesi Biyokimya Enstitüsü başkanı. Albert Eckstein, pediatri uzmanı, 1935-1949, Ankara Üniversitesi Çocuk Kliniği başkanlığı,

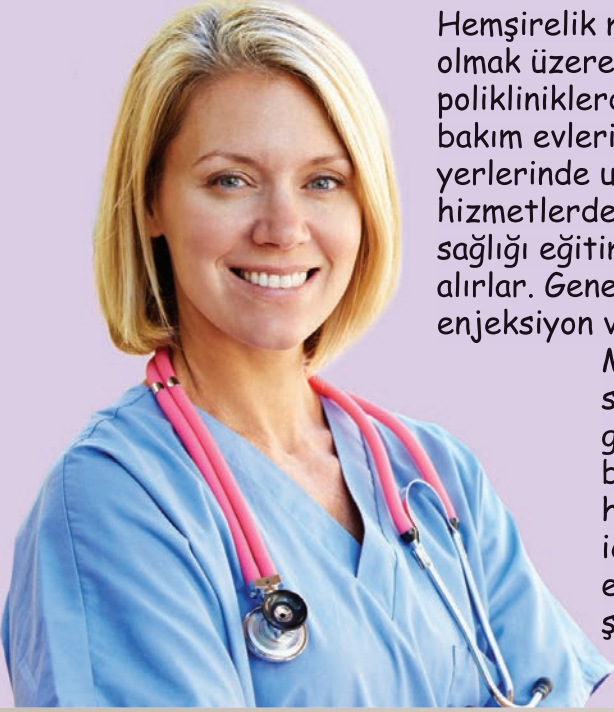
İmtihan: Sınav | Nebatat: Botanik | Hayvanat: Zooloji | II.Cihan Harbi: II. Dünya Savaşı | Hariciye: Genel cerrahi

aydinerar@yahoo.com

Hemşirelik Mesleği

Prof. Dr. Nur Şenel

Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu mezundur. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarını da aynı bölümde yapmıştır. Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksek Okulu kurucularından ve yöneticilerindendir.

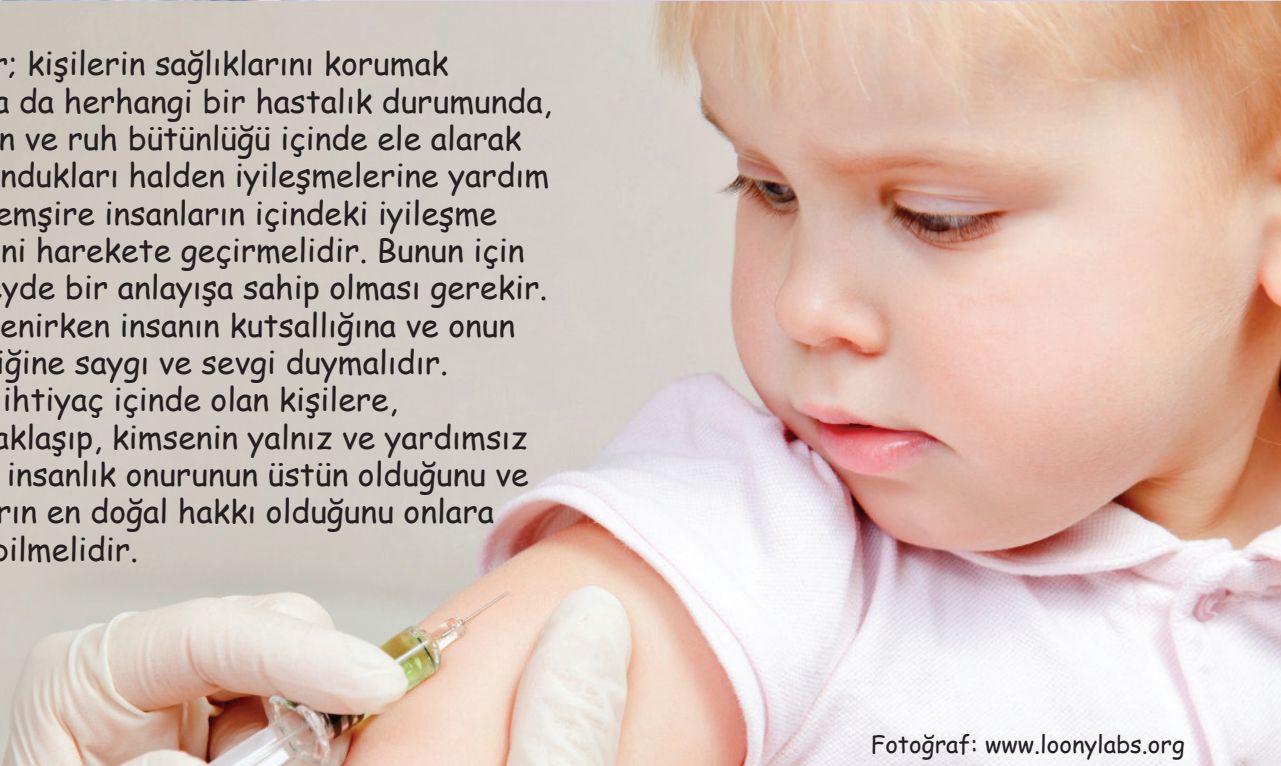

Hemşirelik mesleği; sağlık hizmetlerinin her basamağında olmak üzere; toplum içinde, özel ve resmi sağlık kurumlarında, polikliniklerde, hastanelerde, her düzeydeki okullarda, iş yerlerinde, bakım evlerinde, sosyal kurumlarda ve hemşirelerin özel çalışma yerlerinde uygulanan bir meslektir. Hemşireler tedavi edici hizmetlerde, koruyucu sağlık hizmetlerinde, mesleki ve toplum sağlığı eğitiminde ve sağlık kurumlarının mesleki yönetiminde görev alırlar. Genelde bilindiğinin aksine görevleri, sadece tansiyon ölçmek, enjeksiyon ve aşı yapmaktan ibaret değildir.

Mesleki uygulamalarında; bağımsız olarak bireylerin sağlığı ile ilgili incelemelerini yaparak yerine getirecekleri bakım için kararlar alıp, kendi mesleki bilgileriyle planladıkları uygulamalarını yaptıkları gibi, hasta bireylerin tedavilerinde yer alan uygulamalar için hekimin yazılı istemleri doğrultusunda bu işlemleri en doğru şekilde meslek ve bireylerin yararına olacak şekilde yerine getirme sorumlulukları da vardır.

21

Hemşireler; kişilerin sağlıklarını korumak amacıyla ya da herhangi bir hastalık durumunda, beden-zihin ve ruh bütünlüğü içinde ele alarak içinde bulundukları halden iyileşmelerine yardım ederler. Hemşire insanların içindeki iyileşme potansiyelini harekete geçirmelidir. Bunun için de iyi düzeyde bir anlayışa sahip olması gerekir. Kişiyle ilgilenirken insanın kutsallığına ve onun benzersizliğine saygı ve sevgi duymalıdır. Sağlık için ihtiyaç içinde olan kişilere, şefkatle yaklaşıp, kimsenin yalnız ve yardımsız olmadığını, insanlık onurunun üstün olduğunu ve bunun onların en doğal hakkı olduğunu onlara hissettirebilmelidir.

Fotoğraf: www.loonylabs.org

Hemşire; insanların yaşadığı sağlık/hastalık deneyimlerinden bir anlam bulmalarına ve bundan yararlanarak gelişmelerine yardım eder.

Hemşirelik eğitimi; mesleğe özgün bilgi- becerilerin yanı sıra, gerekli olan tüm tıbbi bilgileri, sosyal bilgileri ve davranış bilimlerine yönelik iletişim bilgi ve becerilerini kazandırırken,

öğrencilerin insani yönlerini ve anlayışlarını kuvvetlendiren, kendilerine güvenerek bunları uygulamalarını sağlayan teorik ve gerçek ortam uygulamalarını kapsar.

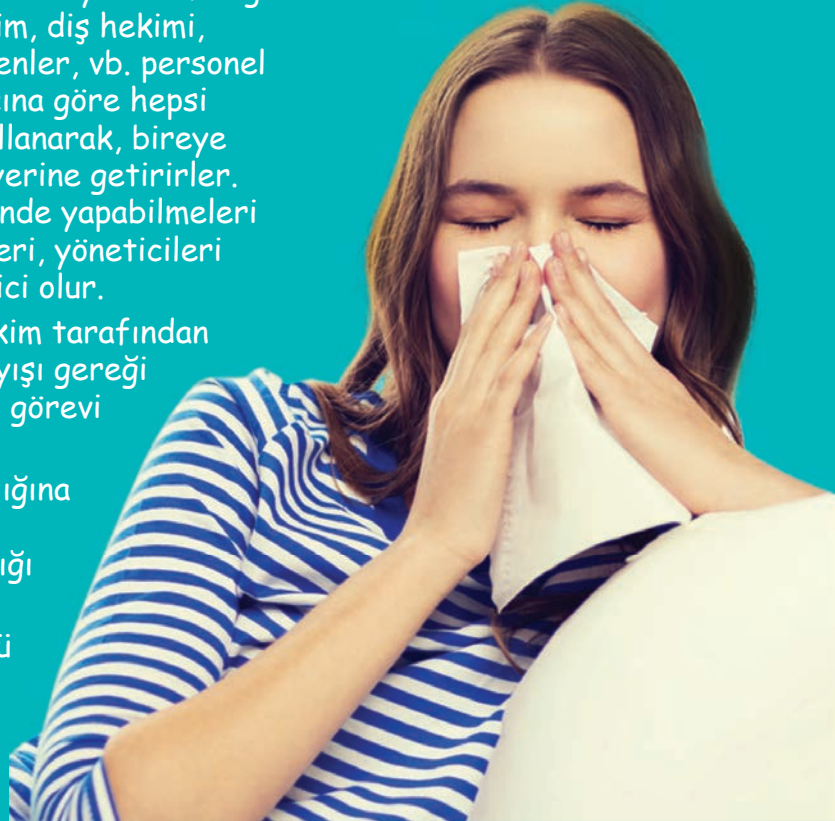
Hemşirelik öğrencisi bunları öğrenirken, hemşire olduklarında da uygularken, belki de başka bir meslekte yapılamayacak kadar kendi benliklerini geliştirme ve olumlu yönde değişimler yaşama fırsatı bulurlar, kendi güçlerini keşfedebilirler. Zorlu bir meslek diyebileceğimiz hemşirelik, iyileşmenin mutluluğunu yaşatmasıyla ve bu yönleriyle oldukça ödüllendiricidir. İnsanların ağrı, acı çektikleri, yakınlarını kaybettikleri, hastalık ve tedavileri ile baş ederken kendi güçlerini fark ettikleri dönemlerde, ya da yeni bir bebek sahibi olduklarında, iyileşmenin mutluluğunu yaşadıklarında, sevinçle yakınlarıyla kucaklaştıklarında, sağlıkları için yeni bilgiler edinirlerken sağlık personeli içinde en çok ve en uzun süreyle hemşireler bu insanların yanında olur. Her türlü özel durumlarını paylaşırlar. Yani hemşireler hizmet verirken, insanların yaşamlarına dokunurlar. Bu sırada onlar da hemşirenin yaşamına dokunmuş olurlar. Bu nedenlerle hemşirenin bilgili, becerili ve insancıl olması çok önemlidir.

Sağlık hizmetlerinde birey ve ailesi merkezde yer alır. Sağlık meslekleri ekip üyeleri olan hemşire, hekim, diş hekimi, eczacı, fizyoterapist, diyetisyen, teknisyenler, vb. personel onun etrafında yer alırlar. Bireyin ihtiyacına göre hepsi kendi mesleğinin bilgi ve yeteneklerini kullanarak, bireye hizmet eder ve mesleki sorumluluklarını yerine getirirler. Görevlerini düzgün ve ahenkle işbirliği içinde yapabilmeleri için, hem her mesleğin kendi içinde liderleri, yöneticileri olur, hem de tüm ekibi yöneten bir yönetici olur.

Eskiden tüm ekibin yönetimi daha çok hekim tarafından yapılırken, günümüz modern yönetim anlayışı gereği bu konuda yetişmiş yönetim bilimcileri bu görevi yerine getirmektedir.

Hemşirelik insanların kalbinden, tüm varlığına bir geçiş yolunda gerçekleşir. Dünya'da yaklaşık 2.7 milyon hemşire vardır, insanlığı daha iyi bir düzeye taşıyacaktır.

Eller; bir birey başkasına güvenip gönlünü açarken, ona orada, bilgi ve şefkatle dokunurlar. Çoğu zaman yaşam o anda hemşirenin ellerine teslim edilir.

Yaşamı duymak! Bir el bir nabızı yoklarken, sayı, ritm ve dolgunluğu değerlendirir. Bunların ayrı, ayrı ve birlikte taşıdıkları anlamlar vardır. Bazı hastalıklar, korku, kaygı, sevinç, keder, gerilim...! Bunların hepsi nabızı tutan parmak uçlarına yansır.

Bütün mesele; ondan gelen sinyalleri doğru alabilmek, doğru değerlendirebilmek ve doğru çözümler üretebilmek için "nabız" doğru tutabilmektir. Nabız doğru tutulursa büyük bir olasılıkla ondan gelecek olan sinyaller de iyi olacaktır. Basit, sıradan, ölçümü yapıldığı zaman önemi fark bile edilemeyen bir nabız ölçümü, aslında yaşamı duyabilmeye ve onu anlamlandırmaya yönelik bir eylemdir, bir farkındalıktır. Sağlık meslekleri ve bunlar içerisinde hemşirelik, yaşamı duyamazsa, duyar da anlamlandıramazsa yaşamlar zorlanabilir, yaşamlar kayıp gidebilir!

Hemşire; yaşamınızı duymak ve anlamlandırmak, diğer bir deyişle sağlığınıza korumak ve yükseltmek, hastalandığınızda sağlığınıza kavuşmanız için en güvenli ve nitelikli hizmeti sunmak ve yaşamınızı üretken bir biçimde sürdürmenize yardımcı olmak için vardır.

(Bu paragraf www.turkhemsirelerdernegi.org.tr den alınmıştır.)

Fotoğraf: www.7-themes.com

Dünya'da Modern Hemşirelik Mesleğinin Kurucusu: Florence Nightingale

Bir İngiliz soylusu olan Florence Nightingale, hasta bakımının ciddi bir iş olduğu düşüncesiyle önce kendi ülkesinde gönüllü olarak görevler aldığı sırada, kafasında bu işin felsefesini de oluşturmaya başlamıştır.

Kırım Savaşı sırasında kendi ülkesinin askerlerine bakım vermek üzere ülkemize gelmiş ve İstanbul Üsküdar'da bulunan Selimiye kışlasında yerleşerek çalışmalarına başlamıştır. Hemen yaralı askerlerin yattığı çevreyi düzenlemiş, koşullarını iyileştirmiş, daha iyi beslenip, hava ve ışık alıp, uyku ve hijyenlerine çok dikkat edildiğinde enfeksiyonların önlendiğini, ölümlerin azaldığını ve çabuk iyileştiklerini görmüştür. İlk sağlık istatistiklerini de böylece kendisi oluşturmuştur. Çalışmaları kısa zamanda sonuçlarını vererek, başarısı her yerde duyulmuştur.

Savaşın sonra ülkesinde ve İstanbul'da ödüllendirilmiş ve onurlandırılmıştır. Daha sonra bu bakımın; insana yönelik adeta sanatsal şekilde yerine getirilebilen kendine özgü bilimsel bilgileri olan ve diğer fen ve sosyal bilimlerle bilgi paylaşan bir "meslek" olduğunu ve mutlaka resmi bir eğitimle öğretilebileceğini söylemiş ve ilk hemşirelik okulunu Londra'da açmıştır. Ömrünün diğer yıllarında bugün bile geçerliliğini koruyan "hemşirelik teorisini" ve deneyimlerini de yazarak ve çalışarak geçirmiştir. Ondan sonra hemşirelik bakımının ne olduğunu ve nasıl bir şekilde yerine getirileceğine dair birçok teori yazılmış ve görüşleri geliştirilmiş olup hemşirelik modern uygulama şeklini almıştır.

Fotoğraf: www.drdavidgeier.com

Ülkemizde Hemşirelik Mesleği

Ülkemizde 1911'de Amiral Bristol Hastanesine bağlı bir hemşire okulu, 1925 yılında da Cumhuriyet Döneminin ilk hemşire okulu olan Kızılay Hemşire Okulu açıldı. Bu okulların daha sonra hem sayıları hem eğitim süreleri artmış ve lise düzeyinde okullar olmuştur. 1955 yılında, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, üniversite düzeyinde açılan ilk yüksekokul olmuş, bunu 1961 de Hacettepe Üniversitesi ile İstanbul Üniversitesinde açılan ve üniversite sınavı ile öğrenci alan diğer yüksek okullar izlemiştir.

Fotoğraf: www.elliebluinstitute.com dan alınmıştır.

25

nur.senel@gmail.com

Hemşirelik mesleği kendi mesleki prensipleri yönünde kendini yöneten ve araştırmalarını gerçekleştiren, kendine özgü dili ve uygulamaları olan bir sağlık ve tıp mesleğidir. Yasal olarak "hemşire" ünvanı almak için Avrupa Birliği standartlarıyla uyumlu olarak ve mesleklerin Dünya'da serbest dolaşımı doğrultusunda en az dört yıllık üniversiteleri (Lisans) bitirmiş olmak gerekmektedir.

Ayrıca ilk yıllarda sadece kadınlar hemşire olabilirken bugün ilerleyen bilimsel bakış doğrultusunda hemşirelik cinsiyete dayalı bir "iş" olmaktan çıkıp her "meslek" gibi bu ayrımı ortadan kaldırmıştır. Tüm dünyada erkek hemşirelerin sayıları giderek artmaktadır.

Avrupa Birliği (AB)

Seher Balıkçioğlu

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakóltesi
mezunudur. Başbakanlık'ta dış politika uzmanı
olarak görev yapmıştır. Atılım Üniversitesinde
Uluslararası İlişkiler Bölümünde yüksek lisans
çalışması devam ediyor.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'daki liderler birlikte hareket ederek savaşın yıkıcı etkilerinden elbirliği ile uzak kalmayı, bir başka deyişle "daimi/sürekli barışı" hedeflediler.

Liderler işe ekonomik işbirliği ile başladılar. Bu çerçevede, kömür ve çelik üretiminin kontrolünü sağlamak ilk aşamada önemli görüldü. Çünkü, kömür ve çelik üretimi binalar, yollar, evler ve fabrikalar için gerekli idi. Öte yandan kömür ve çelik savaş makineleri ve silah yapımında da kullanılıyordu. Bu doğrultuda kömür ve çelik üretiminin kontrollü bir şekilde yapılması ileri dönemlerdeki devletlerarası çatışmaların önlenmesine yönelik bir etkiye sahip olabilecekti. Her devlet diğer devletlerin yaptığı kömür ve çelik üretimini de takip etme olanağına sahip olacaktı.

Ayrıca liderler Avrupa ülkelerinin birbirlerine bağımlılığı sonucunu doğuracak ekonomik ortaklığın savaş sebebini de ortadan kaldıracadıına inandılar. Çünkü ekonomik durum, ortak hareket etmenin sonucunda daha iyi olacak ve savaş için sebep kalmayacaktı. İnsanlar daha iyi işlere sahip olacak, ortak güvenlik sağlanacaktı.

Görölüyor ki, zamanın liderleri haklı olduklarını ispatladılar. O zamandan bu yana yarım asırdan fazla zaman geçti ve savaş yaşanmadı. Savaşları tarih kitaplarından okuyoruz.

AB bu süreçte çok yol aldı. şu anda AB'nin 28 üyesi vardır. AB'yi ders yaptığımız sınıflara benzetebiliriz. Güçlü olanlar zayıf olanlara yardım ediyorlar. Aynı bir sınıfta olduğu gibi bazı öğrenciler matematik dersini bazıları ise müzik dersini daha çok seviyor. Yani AB üyesi ülkelerin farklı tercihleri ve beklentileri vardır. Bu farklılık AB'nin kültürel zenginliğini oluşturuyor. Birlikte barış içinde yaşamak için üye her ülke diğer ülkelerin yaşayış şeklini olduğu gibi kabul etmek durumundadır. Her ülke kendi geleneklerine, diline ve kültürüne göre yaşıyor. Bu durumu AB sloganı çok özet bir şekilde ortaya koyuyor; "Çokluk içinde Birlik"- "Unity in diversity".

AB Nasıl Çalışır?

Yukarıda bahsedildiği gibi, İkinci Dünya Savaşı sonrasında oluşturulan AB'nin ilk amacı ekonomik gelişimi sağlamaktır. Eğer ülkeler ekonomik anlamda birbirlerine bağımlı hale gelirlerse savaştan ve çatışmadan uzak kalabileceklerdi. Sonuç olarak 1958'de Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) oluşturuldu. Bu topluluk 6 Avrupa ülkesinin işbirliği ile meydana getirildi. Almanya, Belçika, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda.

Yalnızca ekonomik bir birlik olarak oluşturulmuş olan topluluk, politik alana doğru da gelişmeye başladı. 1993'deki isim değişikliği bu durumu yansıtmaktadır. AET'den AB'ye.

AB hukukun üstünlüğü temeline dayanır. Yapılan bütün işler üye ülkelerce kabul edilmiş antlaşmalar çerçevesinde yürütülür.

Şu anda 28 AB üyesi ülkeden 19'u ortak para birimi olan "Euro"yu kullanmaktadır. Euro bölgesi, ortak para birimi ve yasal ödeme aracı olarak Euro'yu (€) seçen 19 AB üyesinin oluşturduğu ekonomik ve parasal birliktir. Aynı para birimini kullanmak AB üyesi ülke vatandaşlarına seyahat kolaylığı sağlamaktadır.

Euro para biriminin bir tarafı bütün kullanan ülkeler için ortaktır. Diğer tarafı ise bu parayı basan ülkenin milli amblemini içerir.

AB üyesi ülke vatandaşları vizesiz olarak seyahat edebilmekte, istedikleri AB üyesi ülkede çalışabilmekte, özgürce mal ve hizmet satın alabilmektedirler.

AB yalnızca para, güvenlik ve ekonomi ilgili konularda değil, bilim ve teknolojik ilerlemeye katkı sağlayacak projelerde de çalışmaktadır. Örneğin, ürünlerin nasıl paketlenmesi gerektiği konusu da AB'nin çalışmaları bulunmaktadır. Ortak bir standart sağlayarak iyi kalitede ürün kullanımını yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Bütün bunlar toplu yaşam kalitesinin yükseltilmesine yöneliktir. AB'nin idari merkezi Belçika/Brüksel'dedir.

İnsan Hakları ve Eşitlik

AB'nin ana hedeflerinden bir tanesi, yukarıda bahsedildiği gibi, AB içinde ve tüm dünyada insan haklarının gelişimini desteklemektir. Özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı AB'nin en temel değerleridir. Lizbon(Portekiz'in başkenti) Antlaşması'nın 2009'da imzalanması ile AB İnsan Hakları Bildirgesi kabul edilmiş ve bahse konu hakların hepsi tek bir dokümanda biraraya getirilmiştir. 1951'de Avrupa ülkeleri ekonomik işbirliğine başladıklarında, yukarıda ifade edildiği gibi, yalnızca Almanya, Belçika, Lüksemburg, İtalya, Fransa ve Hollanda AET'ye katılmıştı. Zaman içinde yeni üyeler eklendi. Birlik bugünkü büyüklüğüne (28 üye devlet) Hırvatistan'ın 1 Temmuz 2013'de AB'ye kabulü ile ulaştı.

AB Sembolleri

AB Bayrağı; Çemberin içindeki 12 yıldız üye ülke vatandaşları arasındaki birliği, dayanışmayı ve uyumu temsil etmektedir.

AB Resmi Marşı; AB marşının sözleri yoktur, yalnızca müzik vardır. Müziğin evrensel dili bağlamında marş Avrupa idealleri olan özgürlüğü, barışı ve dayanışmayı sembolize eder. Ludwig van Beethoven'ın (16 Aralık 1770 - 26 Mart 1827, Alman klasik müzik bestecisi.) "Ode to joy" "Neşeye Övgü" adlı eseri 1985'de AB tarafından resmi marş olarak kabul edilmiştir.

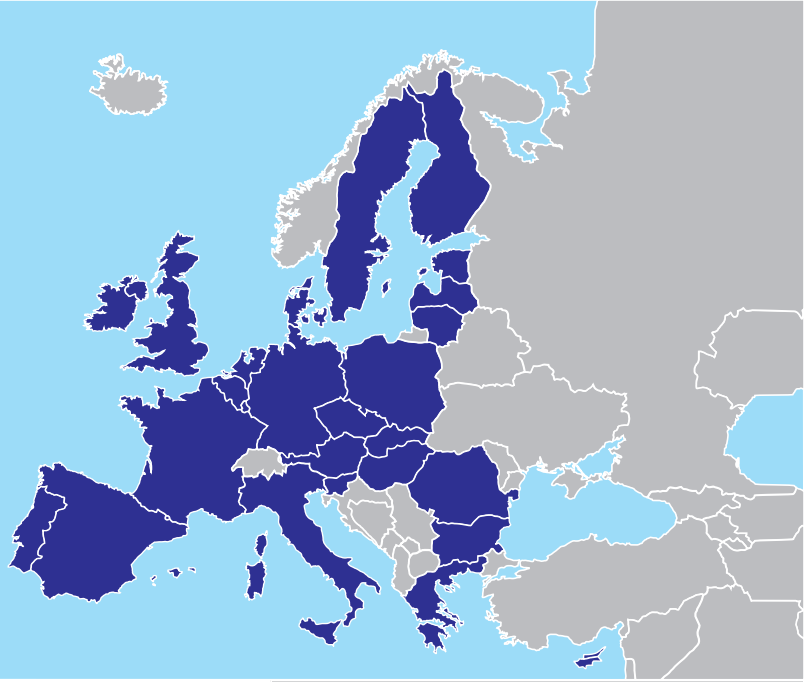

AB Günü; Her yıl 9 Mayıs günü Avrupa Günü olarak kutlanmaktadır. Bahsekonu gün Robert Schuman Bildirgesi'nin yıl dönümüdür. Dönemin Fransa Dış İşleri Bakanı olan Schuman 1950'de Paris'te yaptığı konuşmada Avrupa'da politik bir işbirliğine yönelik fikrini açıklamıştı. İşte bu fikir bugünkü AB'nin temeli olarak görülmektedir.

AB Bütçesi

AB bütçesi üye ülkelerin milli gelirleri oranında düzenlenir. AB yalnızca üye ülkelerden gelir elde etmez, AB dışındaki ülkelerden yapılan ithalattan alınan gümrük vergisi, ayrıca üye ülke vatandaşlarının ödediği katma değer vergileri de AB bütçesinde pay sahibidir.

AB bütçesi kırsal gelişim, çevresel koruma, sınır güvenliği ve insan haklarının sağlanması için harcanır.

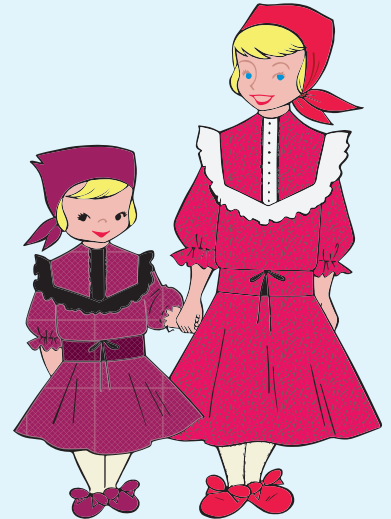
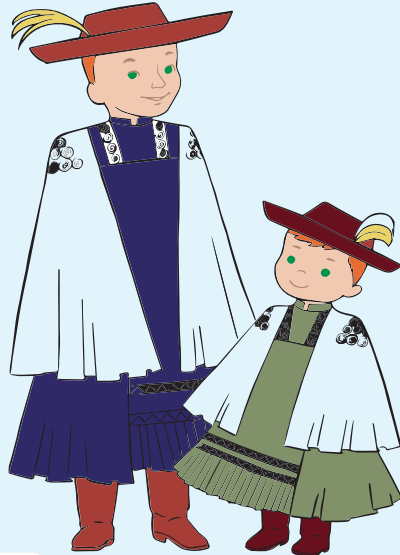

■ Avrupa Birliği Üye Ülkeler Haritası

AB'ye Üyelik Süreci

AB'ye katılım karmaşık bir süreçtir ve bir gecede gerçekleşmez. Başvuran ülke AB üyelik koşullarını sağlamış olmalıdır ve AB kurallarını bütün alanlarda uygulayabilmelidir. Üyelik koşullarını sağlayan her ülke başvurabilir. Bunlar Kopenhag Kriterleri olarak adlandırılmaktadır. (Kopenhag Danimarka'nın başkentidir.) Serbest-piyasa ekonomisinin, demokrasinin ve hukukun üstünlüğünün benimsenmesi ve AB yasasının kabul edilmesi başvuru için gereklidir.

AB'ye üye olmayı arzu eden ülke başvurusunu Konsey'e vermek zorundadır. Konsey Komisyon'dan başvurunun Kopenhag Kriterleri çerçevesinde değerlendirilmesini ister. Eğer Komisyon'un yanıtı olumlu ise Konsey üyelik için görüşme sürecinin (müzakere süreci) başlamasına karar verebilir. (Türkiye için bu süreç 2005'de başlamıştır.) Aday ülkeler görüşme sürecinde finansal, idari ve teknik anlamda AB tarafından destek alırlar. Burada Türkiye'nin müzakere sürecinde olduğu bu çerçevede aldığı benzer yardımlar akla getirilmelidir.

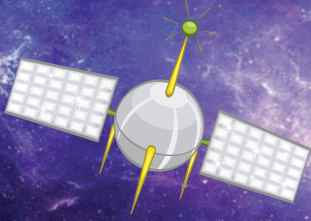

Tamamlayıcı Eğitimde Güzel Örnekler

Emre Aday

Lisans eğitimini Ege Üniversitesi Astronomi ve Uzak Bilimleri Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini İzmir Ekonomi Üniversitesi Yöneticiler için İşletme Yönetimi alanında tamamlamıştır. Uzak Kampı Türkiye'de Yurtiçi Pazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü olarak görev yapmaktadır.

Uzak Kampı Türkiye

Ay'a insanlı uçuşların gerçekleştirildiği Apollo programlarında kullanılan Saturn V roketinin tasarımcısı ünlü bilim adamı Dr. Wernher Von Braun, uzak kampı fikrini ortaya atan ilk kişidir. Dr. Braun roket teknolojileriyle ilgili çalışmalarını yürütürken; uzaya, fen ve matematik alanlarına ilgi duyan çocuklara uygulamalı eğitim verecek bir kamp planlamış, bu hayali ABD'nin Huntsville eyaletinde, Alabama'da 1982 yılında açılan uzak kampıyla hayata geçmiştir.

Merhum işadamı Kaya Tuncer tarafından 12 Haziran 2000'de, İzmir'de açılan Uzak Kampı Türkiye, ABD ve Kanada'da bulunan kamplarla beraber dünyadaki üç uzak kampından birisi konumundadır. Türkiye'nin önde gelen endüstri parklarından Ege Serbest Bölgesi'nde, ESBAŞ (Ege Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş) girişimi olarak açılan Uzak Kampı Türkiye'nin danışmanlığını, NASA'da çalışan ilk Türk mühendisi olan İsmail Akbay yapmıştır.

Uzak Kampı Türkiye, Alabama Uzak Bilimleri Sergi Komisyonu Lisansı'na sahiptir ve Türkiye Kamplar Derneği üyesidir.

Programlar

Uzak Kampı Türkiye, yetişkinler ve 7-15 yaşları arasındaki çocuklar için farklı içerikte konaklamalı programlar sunuyor. Yetişkinler için, ihtiyaca göre özelleştirilebilen kurumsal gelişim ve motivasyon programları uygulanırken çocuk programlarında katılımcıların fen ve uzak teknolojilerini birebir yaşayarak öğrenmeleri ve özgüven kazanmaları hedeflenmektedir.

Programlara katılan çocuklar

- NASA'nın dizayn ettiği simülatörleri kullanarak uzay teknolojisinin matematik ve fen bilimleri ile olan ilişkisini görürler.
- Çevrelerine ve teknolojiye karşı farkındalıklarını geliştirirler.
- İngilizce dil seçenekli programlarda kendilerini İngilizce dilinde ifade etme becerilerini geliştirirler.
- Uygulamalı etkinliklerle takım çalışması, zaman yönetimi, bağımsız iş yapabilme, karar verme ve problem çözme gibi bireysel yetilerini geliştirirler.
- Uluslararası arkadaşlıklar kurarlar.

31

Uzay Kampı Türkiye'de 7-15 yaş arasındaki çocuklara; 6, 5 ve 2 günlük standart ve talep edilmesi halinde grupların ihtiyaçlarına göre de özelleştirilebilen programlar sunuluyor. Tüm yıl boyunca, Türkçe ve İngilizce dillerinde uygulanabilen programlarda temel olarak NASA'nın tasarladığı astronot simülatörleri kullanılır. Eğitim hedefleri ve simülatör kullanım süreleri programlara göre değişkenlik göstermektedir.

Yaz tatilinin hızla yaklaştığı şu günlerde, 6 Günlük Yaz Kampı programlarına rezervasyonlar tüm hızıyla devam ediyor. 9-15 yaş grubu arasındaki öğrencilere, Haziran itibariyle başlayıp Ağustos sonuna kadar, 6'şar günlük periyotlarla devam edecek kamp programlarının ilk haftaları şimdiden dolmuş durumda.

Türkiye'deki ilk ve tek, dünyadaki üç uzay kampından biri olan Uzay Kampı Türkiye, bu misyonuyla hem Türkiye hem de dünyanın dört bir yanından gelecek katılımcıları ağırlayacak. Amerika, Kanada, Yunanistan, Polonya, Avustralya, Rusya, Çin, Gürcistan, Fransa, İspanya gibi ülkelerden gelen öğrenciler Uzay Kampı'nda uygulamalı uzay bilimleri eğitimi alacaklar.

Katılımcıları Bekleyen Aktiviteler

Sihirli Küre

Küre şeklindeki dijital ekran üzerinde yerbilim ve astronomi dersleri sunulacak. Katılımcılar Mars'ın yüzey özelliklerini, Jüpiter'in kuşaklarını ve güneş sistemiyle ilgili birçok ilginç bilgiyi interaktif olarak öğrenecekler.

Uluslararası Uzay İstasyonu

Uzay Mekiği Discovery simülatorüyle yapılan sanal uçuş görevine bu yıl eklenen Uluslararası Uzay İstasyonu modülleriyle, artık çok daha gerçekçi ve heyecanlı uzay mekiği uçuşu görevleri sunuluyor. Mekik komutanlarının uzaydaki görevleri, Uzay İstasyonu'nda yapılan deneyler ve daha fazlası sanal uzay uçuşunda...

Roket Yapımı ve Fırlatılması

Öğrencilere önce özel tasarımı sınıfta roketlerle ilgili temel teknik bilgiler aktarılacak sonra her öğrenci kendi tek kademeli roketini yaparak fırlatacak.

Mars yolculuğu

"Mars Gezini" ile Kızıl Gezegen'de sanal yolculuk katılımcıları bekliyor. Öğrenciler Mars'ın keşfedilmeyi bekleyen vadi ve kayalıkları arasında dolaşarak yüzeyle ilgili bilgi toplayacaklar.

Uzay Giysileri

Yeni tasarlanan Uzay Giysileri sınıfında uzay giysilerinin tarihini öğrenip, örnek astronot kıyafetiyle fotoğraf çekilebilecekler.

Astronot Simülatörleri

Çok Eksenli Simülatör ile uzayda yer-yön kaybı, Sıfır Yerçekimi Simülatörü ile ağırlıksızlık, 1/6 Ay koltuğu ile Ay'da yürüyüş, Uzay İstasyonu Hareket Eğitimi simülatörü ile uzayda sporun nasıl yaşandığını hissettiren simülatörleri kullanma şansına sahip olacaklar.

Uluslararası Dostluklar

Farklı ülkelerden gelen öğrenciler; kültür paylaşımı, barbekü partisi, uzay kampı oyunları gibi etkinliklere katılarak küresel arkadaşlıklar kuracak. Uluslararası programlara katılan öğrenciler için tüm program baştan sona, ABD'li eğitimcilerin liderliğinde ve İngilizce sunulacak. İngilizcesini geliştirmek, farklı kültürleri tanımak isteyen Türk öğrenciler için de harika bir seçenek.

Geleceğin Kaşifleri

Uzay Kampı Türkiye'nin bu sene başlattığı Geleceğin Kaşifleri Programı kapsamında yürütülen NASA tabanlı eğitim materyallerinin kullanıldığı videokonferanslar aracılığıyla eğitim alan öğrenciler 2-8 Ağustos döneminde biraraya gelecek. Sene boyunca Uzay Kampı Türkiye'nin "Dijital Öğrenme Merkezi" ne bağlanarak "Görev Arması", "Mars'a İnsanlı Uçuşlar", "Uzayda Oyuncaklar" gibi ilginç konuları videokonferans aracılığıyla öğrenen ve aldıkları bilgilerle projeler üreten okullar çalışmalarını bu dönemde kurulan bilim fuarında paylaşacaklar. 2016 yılında da devam edecek projeye kayıt yaptırmak isteyen okullar tolga@spacecampTurkey.com adresinden detaylı bilgi edinebilirler.

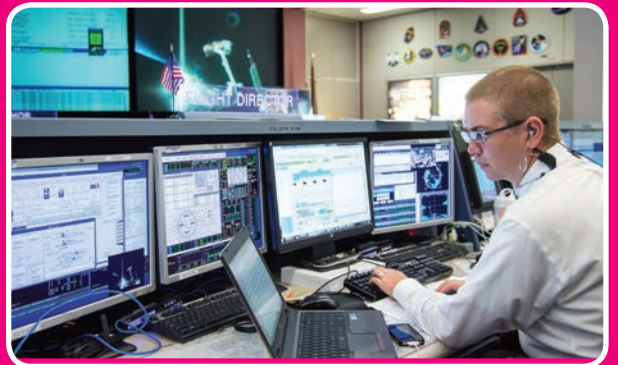
33

Robot Aktiviteli Yaz Kampı

Eğitim-Öğretim yılı süresince yılda bir kez sömestr tatilinde uygulanan robot aktiviteli programlar gelen talepler üzerine 14-20 Haziran ve 16-22 Ağustos tarihlerinde de ilgilileriyle buluşacak. 12-15 yaş arasındaki katılımcılar "uzay robotlarını" kendileri tasarlayıp programlayacaklar

Küçükken katıldığı Uzay Kampı programında gösterdiği üstün performansla "Right Stuff" ödülü alan ve uzaya olan tutkusunu Michigan Üniversitesi'nden Havacılık ve Uzay Mühendisliği alanında lisans eğitimi alarak mesleğe dönüştüren Ed Van Cise, Uzay Kampı Türkiye'nin yürüttüğü "Geleceğin Kâşifleri Programı"nın özel konuğu olarak, 2-8 Ağustos dönemindeki 6 Günlük Uluslararası Yaz Kampı'na katılacak.

Dansın Tarihçesi

Doç.Dr.Hilal Şaşmaz ve Seda Sürücü

Doç. Dr. Hilal Şaşmaz

Hacettepe Üniversitesi Kimya Mühendisliği mezunudur. Yüksek lisans ve doktora çalışmasını aynı üniversitenin Biyomühendislik bölümünde tamamlamıştır. Atılım Üniversitesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü öğretim üyesidir. Ayrıca Arjantin Tango dersini yürütmektedir.

Seda Sürücü

Atılım Üniversitesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümünde yüksek lisans çalışması yapmaktadır.

Sözden ve Yazıdan Önce Dans Vardı

Dansın kökeni tarih öncesine dayanır ve insanoğlunun yeryüzündeki yaşamı kadar eskidir. Aslında dans, insanın günlük yaşamındaki belli başlı hareketlerin ve mimiklerin tekrarından doğmuş. Karnı acıkan birinin ellerini midisinin üzerinde gezdirmesi, korkan birinin bedenini büküp küçülmesi, kavga etmeye hazır bir insanın ellerini yumruk yapması ve göğüs kafesini öne çıkarması, saygıyı ifade etmek için başını eğmesi, heyecan duyan birinin yerinde duramayarak sağa sola zıplaması, sıçraması ve insanın içinde bulunduğu fiziksel veya ruhsal durumunun bedene yansımalarıyla fiziksel ifade olarak adlandırdığımız birçok hareket, dans etme eyleminin oluşmasını sağlayan temel hareketlerdir. Kendisini ifade edemeden var oluşunu sürdüremeyen insanoğlu için en eski ve en ilkel anlatım biçimi olan dans, insanın toplumsallaşmasıyla değişerek varlığını bugüne dek sürdürmüştür.

Sözün yazıya dökülmesinden çok önce insanları bir arada tutan, gelenekleri yaşatan, bunları da kuşaktan kuşağa aktaran tek araç, dansı. İnsanın dik durması ve yürümesinden sonra başladı dans şüphesiz. Coşkuyu, korkuyu, açlığı, kavgayı, karşı cinse kendini beğendirmeyi, sevinci, zaferi anlatmak istedi insan. Daha sonra kötü ruhları kovmak, yağmur yağdırmak, fırtınaları dindirmek, hastaları iyileştirmek, doğumu kutlamak, ölünün ardından yas tutmak için dans etti.

Yaşanılan duruma göre yapılan hareketler çeşitlendi; av ve savaş öncesi cesaret toplamak için büyük ve güçlü adımlar, şimşekleri dindirmek için kendisinden daha kudretli gördüğü bu doğa olayına karşı daha pasif ve küçük hareketler, yağmurun yağmasını dilediği zaman gökyüzüne açılmış kollar, ektiği ürünün iyi sonuç vermesini beklediğinde toprağa uzanan ve onu okşayan hareket biçimleriyle bedensel şekiller oluşturdu. Bu hareketlerin etkisinin artması için kendi bedeninden çıkan seslerle eşlik sağladı: haykirmalar, bağırmalar, çığlıklar, el çırpımlar, vücudun çeşitli yerlerine vurmalar, nefes alıp vermeler, ayak vurmalar...

35

Avladıkları hayvanların derilerini kesip ağaç dallarını birleştirerek davullar, kemiklere delikler açarak üflemeli çalgılar yaptı. Daha sonra bu enstrümanlara tanıdıkları seslerden oluşan melodiler ekledi, kuş seslerini, suyun akışını, kayaların yuvarlanışını, şimşegin çakışını anlatan bu sesler, dans hareketlerine eşlik ederek bu hareketlerdeki anlamı hem dansçı hem de izleyicileri açısından daha da güçlendirdi. Bu şekilde dansın bedenın yanı sıra en önemli öğesi olan ritmi keşfetti. Böylece hem her seferinde birlikte aynı hareketleri yapmayı hem de bu hareketlerin hafızada kalmasını sağladı.

Eski Yunanistan'da Dans

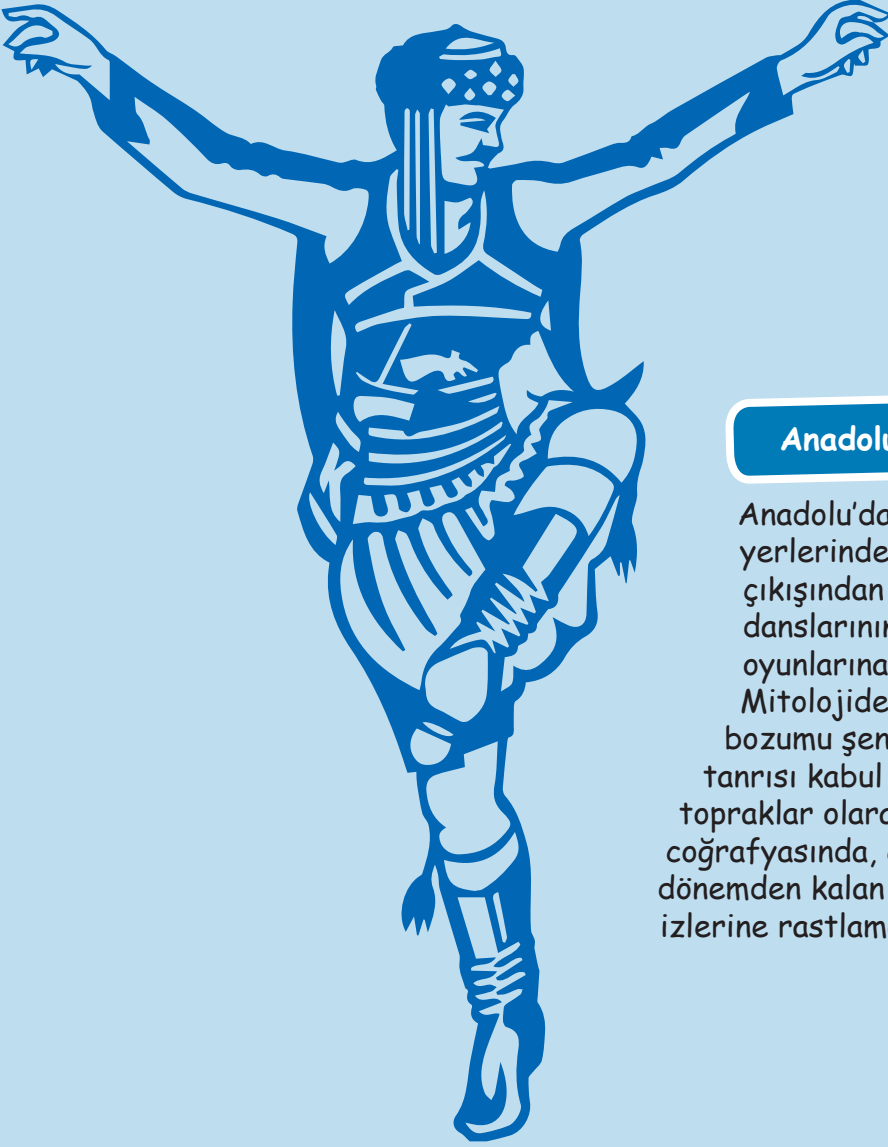
Eski Yunanistan'da ise dans, kişinin bedensel sağlığını ve eğitimini olumlu yönde etkileyen bir etkinlikti. İlk çağlardan beri Yunan halkı arasında oldukça yaygın olan dansı Platon ve Sokrates gibi filozoflar da destekliyordu. Dansın toplumda önemli bir yere sahip olması gerektiğini düşünen Platon aynı zamanda dans etmenin insanları soylulaştıracağı fikrini savunuyordu. Tiyatronun beşiği olan eski Yunanistan'da dans, tiyatro eğitiminin de önemli bir parçası olmasının yanı sıra bağımsız bir sanat dalı olarak da kabul edildi. Eski Yunanistan'da sayısı 200'ü aşkın dans formunun içerisinde savaş, cenaze, düğün danslarıyla beraber Yunan atletlerinin dansları ve komedi öğeleri içeren danslar da yer alıyordu.

Eski Mısır'da Dans

Yerleşik toplum düzeninde ise dans ilk defa Eski Mısır'da görülmüştür. Eski Mısır'da dans başlangıçta avcılarının avlarını bulmak üzere yaptıkları basit ritüellerden (ayinlerden) oluşuyordu. Zaman içerisinde danslar ritüellerden ayrıldı ve kendi başına bir sanat etkinliği haline geldi. Önceleri tapınmaya yönelik toplumsal olaylarda görülen dans etkinliği zamanla yaygınlaşarak özel yaşama da katıldı. Meslekleri dans etmek olan insanlar türedi. Bu insanlardan oluşan yerleşik gruplar sosyal olaylarda dans ederek katılımcıları eğlendiriyordu.

Halk danslarının dünya sahnesine çıkışlarından çok daha önce, milattan önce 300'lü yıllarda belli bir ırka veya ülkeye özgü danslar da yapılıyordu. Her kültürün kendine has araçlarla ifade şeklini içeren danslara etnik danslar denilebilir. Çingene dansları, Amerikan yerlilerinin dansları, Afrika dansları temelde aynı unsurları barındırırsalar da biçimde ve uygulamada birbirlerinden oldukça farklıdır. Amerikan yerlilerinin danslarında ayaklar başroldeyken, Hint ve diğer birçok doğu dansında ayaklar sadece ritim tutar, asıl anlatımı kollar ve eller verir. Günümüze kadar varlığını sürdürebilen bu danslarda beden hareket dağarcığının gelişmesiyle kullanılan figürler çeşitlilik kazanırken dansın içeriği çok şey kaybetmiştir.

Anadolu'da Dans

Anadolu'da dansın çıkışı, dünyanın diğer yerlerindeki benzerlerinin ortaya çıkışından farklı değildir. Anadolu halk danslarının kökeni, eski medeniyetlerin oyunlarına ve ritüellerine dayanır. Mitolojide müzik, bağ bozumu ve bağ bozumu şenliklerinden doğan tiyatronun tanrısı kabul edilen Dionisos'un doğduğu topraklar olarak varsayılan Anadolu coğrafyasında, çok daha önce, neolitik dönemden kalan mağara resimlerinde dansın izlerine rastlamak mümkündür.

İslamiyet'in yayılışı da Anadolu halk danslarını etkilemiştir. Sömürgecilik, İstanbul'un fethi ve Arapların İspanya'dan çıkarılmaları gibi olayların sonucunda, batının doğuya ve Osmanlı'ya ilgisi artmış, bu ilginin sonucunda oryantalizm kavramı oluşmuş, batı kültüründe doğuya yönelik var olan bilgi birikimi tekrar şekillenmiş, bunun yansımalarıyla batıda oryantalizmden etkilenen kültürün içerisinde modern dans kavramı ortaya çıkarken Osmanlı sarayında dans, oryantalist etkiyle varlığını sürdürmeye devam etmiştir. Dini inanışın ve kadının toplumdaki yerinin ve cinsel bakış açısının bu etkideki rolü büyüktür. İslamiyet, köy danslarındaki kadın-erkek birlikteliğinde sınırlayıcı bir etki göstermezken kent ve saray kültüründe bu anlamda etkili olmuştur. Osmanlı sarayında dans, çengiler, köçekler ve cariyeler tarafından yapılmıştır. Kadınlar ve erkeklerin birlikte dans etmesinin günah kabul edildiği ve yasaklandığı Osmanlı sarayında ve saray dışındaki okullarda, bu yasakları delen bazı kurumların kapatıldığı bilinmektedir.

Cumhuriyet Döneminde Dans

Cumhuriyet döneminde ise, devlet tarafından yapılandırılan Halkevleri gibi kurumlar, daha çok Anadolu folkloru figürlerinin yeniden derlenmesi üzerine çalışmalar yapmışlardır. Devlet tarafından desteklenen dans gösterilerinde ve sipariş üzerine yapılan koreografilerde "milli değerler" olarak adlandırılan unsurlar ön plana çıkarılmış, bu doğrultuda özellikle zeybek, Avrupa'ya karşı Türkiye'nin milli dansı olarak kabul edilmiştir. Dönemin popüler batı dansları gayrimüslimler tarafından zaten dans edilmesine rağmen, klasik salon dansları Cumhuriyet balolarında iyice yaygınlaşmıştır.

Türkiye, klasik baleyle resmi olarak 1948'de açılan ilk konservatuar ve konservatuarın İngiltere'den getirilen koreografi Dame Ninette sayesinde tanışmıştır. Halkın baleye alışamamasının getirdiği bir arayışla bir süre sonra müzikaller kendini göstermeye başlamıştır.

Yazımızdan görüldüğü üzere danssız çağ ve toplumlar yüzyıllar boyu ne görülmüş ne de işitilmiştir. Dansın orjini nesiller için beşik, çağlar için de tarih öncesidir. "Dans bir fikir, bir duyu, bir ihtisas, bir olay veya bir hadisenin estetik kanunlarına göre tartımlı bir harekete dönüşümüdür".

hilar.sasmazel@atilim.edu.tr
surucu.seda@student.atilim.edu.tr

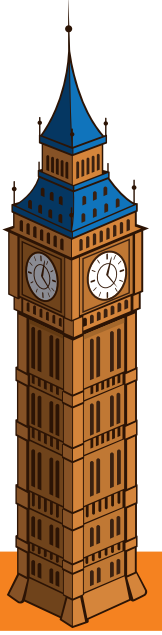
Kaynak

- 1 Hilal Şaşmaz, Arjantin Tango Tarihi Ders Notları, Atılım Üniversitesi, 2015.

Akıl Oyunları

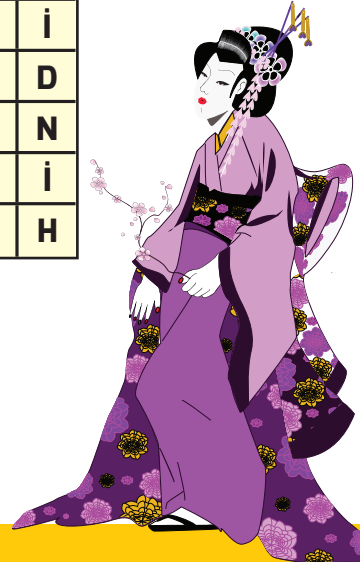
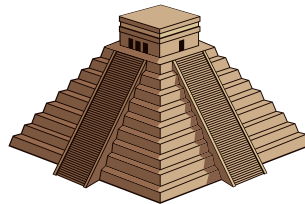
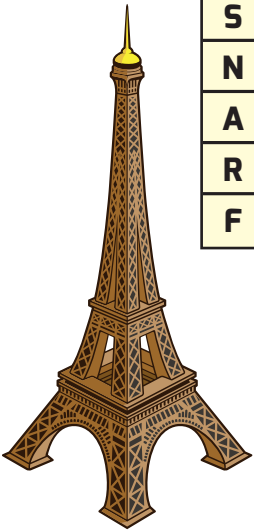

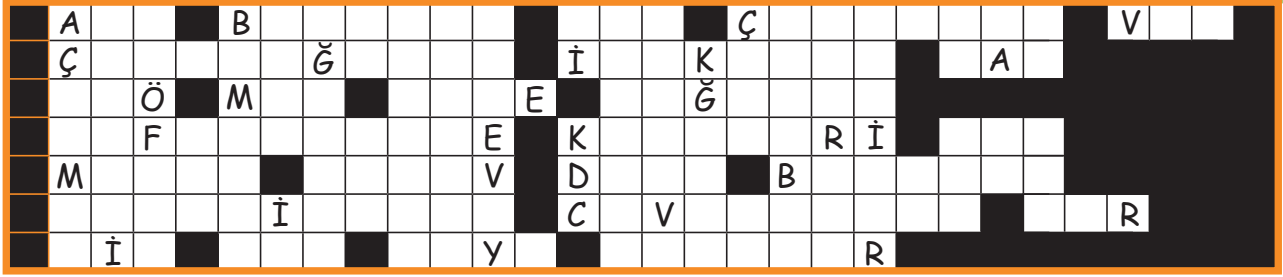
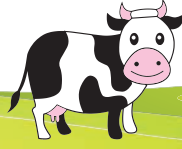
Aşağıdaki tablodan adı verilen ülke adlarını bulun. Soldan-sağa, sağdan-sola ve aşağıdan-yukarıya, yukarıdan-aşağıya olabilirler. Bu ülke adlarını çıkardığınızda geriye, çok ünlü bir çocuk şarkısının sözleri kalacaktır. Bu sözleri yan sayfada verilen tabloya yerleştiriniz. Soru tablosunda kelimeler arasında boşluk bırakılmamıştır. Cevap tablosunda kelimeler arasındaki boşluklar siyah ile boyanmıştır.

FAS / PERU / ŞİLİ / İRAN / YEMEN / FRANSA / İTALYA / KANADA / NORVEÇ / TÜRKİYE / ALMANYA
JAPONYA / MALEZYA / MEKSİKA / HOLLANDA / AVUSTURYA / İNGİLTERE / HİNDİSTAN / FİNLANDİYA

A	L	M	A	N	Y	A	A	H	O	L	L	A	N	D	A
V	L	A	İ	B	E	A	B	A	N	I	N	Y	B	İ	R
U	Ç	L	İ	F	M	T	L	İ	Ğ	T	İ	N	V	A	R
S	Ç	E	İ	F	E	T	L	İ	Ğ	Ü	İ	O	N	D	E
T	İ	Z	N	E	N	A	R	İ	K	R	L	P	E	R	U
U	E	Y	R	İ	V	A	R	M	Ö	K	Ö	A	M	Ö	Ö
R	D	A	İ	Y	E	B	A	Ğ	İ	İ	R	J	I	R	Ç
Y	İ	F	T	L	İ	Ğ	E	İ	N	Y	D	E	K	E	N
A	D	Ş	İ	L	İ	İ	R	L	M	E	K	S	İ	K	A
E	R	İ	V	A	R	M	E	İ	Y	A	A	V	M	İ	T
A	Y	A	A	Y	L	A	T	İ	V	D	N	İ	Y	E	S
S	B	A	Ğ	İ	R	I	L	R	Ç	İ	A	F	T	L	İ
N	O	R	V	E	Ç	İ	İ	G	İ	N	D	D	E	C	D
A	İ	V	C	İ	V	L	G	E	R	F	A	S	İ	V	N
R	A	R	C	İ	K	C	N	İ	K	D	İ	Y	E	B	İ
F	İ	N	L	A	N	D	İ	Y	A	A	Ğ	İ	R	R	H

2

Aşağıda verilen şekil kapatıldığında hangi üçgen prizma elde edilir.

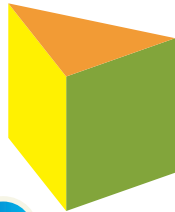
A

B

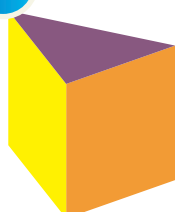
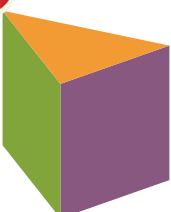
C

D

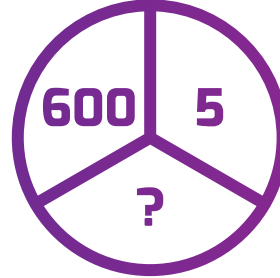
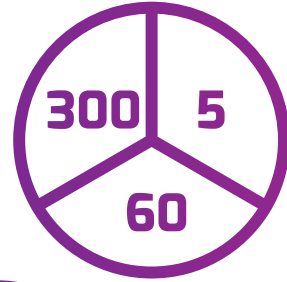
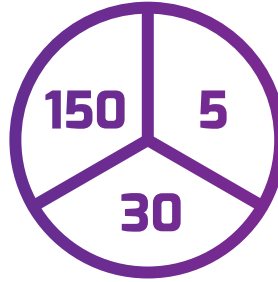
E

F

3

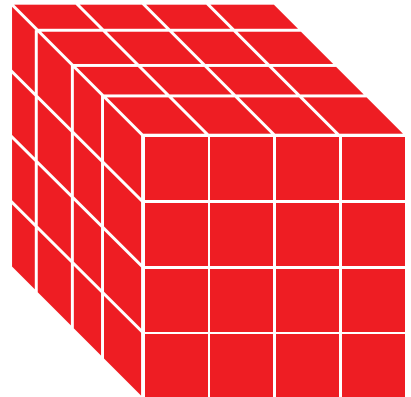
Soru işaretli bölmeye hangi sayı gelmelidir?

41

4

Şirin, 64 adet ahşap küpü bir araya getirerek büyük bir küp oluşturmuş. Sonra bu küplerin dış yüzlerini kırmızı renge boyamış. Kaç adet ahşap küpün; hiçbir yüzü kırmızı değildir. Kaç adet ahşap küpün; bir yüzü, iki yüzü, üç yüzü kırmızıdır?

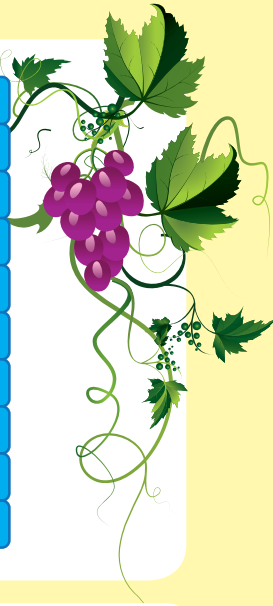
5

Öyle bir üç harf bulunuz ki, yanında verilen on kutudaki harfleri tamamlasın ve anlamlı bir kelime çıksın.

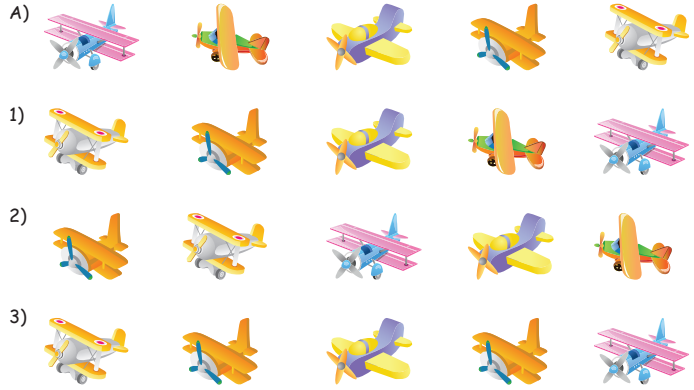
???

TANAT
YANGOZ
AMURA
INCAK
EP
ATA
KIM
İSE
ÇA
ON

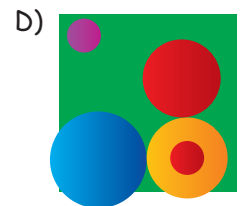
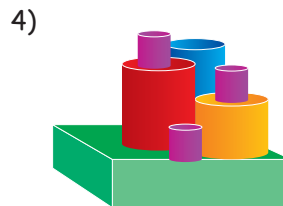
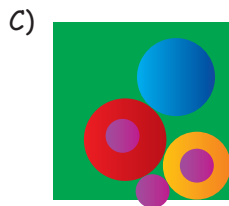
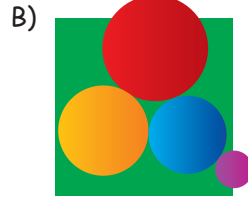
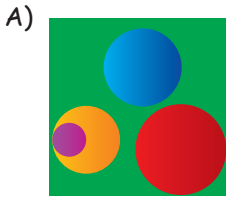
6

A sırasındaki uçak dizisinin ayna simetrisini bulunuz.

7

Aşağıdaki figürleri üstten görünüşleriyle eşleştiriniz.

A'daki koçun ayna görüntüsünü bulunuz.

A)

B)

C)

D)

E)

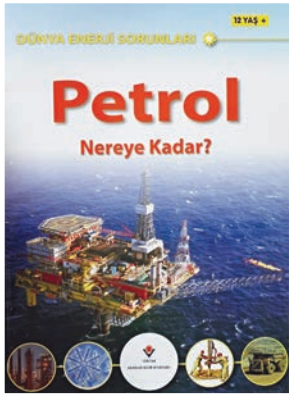
F)

Kitabın Adı Okumanın Tadı Var

Geçen gün elektrikler kesildiğinde hayatın durduğunu sandım. Bu kadar bağımlı hale gelmişiz. Geleceğin büyükleri, size enerji kullanımındaki mevcut durumu anlatan ve gelecekte neler yapılabileceğiyle ilgili fikirler sunan kitapları seçtim. Hepsini Jim Pipe yazmış ve her biri TÜBİTAK "Dünya Enerji Sorunları" serisi olarak yayınlamış. Bu köşede altı kitabı tanıttık, diğerlerini de kitapçılara sorun.

Dünya Enerji Sorunları; Petrol Nereye Kadar?

Jim Pipe, TÜBİTAK Yayınları.

Petrol dünya ulaşımının yakıt ihtiyacının büyük bir kısmını karşılar. Ayrıca ısınma ve elektrik için kullanılır. Pek çok kimyasal ve plastik ürünün ham maddesidir. Önümüzdeki 60 yıl içinde tükenme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu fosil yakıtın kullanılması küresel ısınmaya sebep olmaktadır. Petrolü daha çevre dostu bir şekilde kullanabilmenin yolları aranmaktadır.

Dünya Enerji Sorunları; Kömür Ne Kadar Kirletiyor?

Jim Pipe, TÜBİTAK Yayınları.

Kömür en bol bulunan yakıt kaynaklarından biridir. Kömür rezervleri bir 150 yıl daha yetebilir, ancak kömür yakıtlı elektrik santralleri milyarlarca ton karbondioksit üreterek küresel ısınmaya sebep oluyor. Asıl yarış, bu fosil yakıtı daha verimli bir şekilde yakmanın ve ürettiği karbondioksiti yer altında depolamanın yollarını bulma alanında yapılmalıdır.

Dünya Enerji Sorunları; Güneş Enerjisi Bedava Enerji Kaynağı mı?

Jim Pipe, TÜBİTAK Yayınları.

Güneş enerjisini toplayan sistemler çevreyi kirletmez ve neredeyse her yerde kurulabilir. Fakat, bunlar pahalı sistemlerdir. Güneş enerjisiyle üretilen elektriği depolamak için ucuz ve etkili yöntemlerin geliştirilmesi gerekiyor.

Dünya Enerji Sorunları; Rüzgâr Enerjisi Güvenilir mi?

Jim Pipe, TÜBİTAK Yayınları.

Rüzgâr türbinleriyle elektrik üretmek küresel ısınmayı artırmaz. Fakat rüzgâr her zaman esmeyebilir, bu nedenle rüzgâr türbinlerinin ürettiği elektriği depolamak gerekir. Günümüzde elektrik depolama yöntemleri bulmak için küresel pazarlarda büyük bir rekabet yaşıyor.

Dünya Enerji Sorunları; Nükleer Enerji Çok mu Riskli?

Jim Pipe, TÜBİTAK Yayınları.

Nükleer reaktörler atomların muhteşem enerjisini elektrik enerjisine çevirebilir ve ucuz elektrik sağlayabilirler ancak yapımları ve hizmetten çekilmeleri oldukça masraflıdır. Aynı zamanda tehlikeli nükleer atıkları depolama sorunu da mevcuttur.

Dünya Enerji Sorunları; Biyoyakıtlar Besin Kaynaklarımıza Karşı Bir Tehdit mi?

Jim Pipe, TÜBİTAK Yayınları.

Biyoyakıtlar yenilenebilir enerji kaynaklarıdır. Isı ve elektrik elde etmek için yakılabilirler. Bu temiz yakıtların fosil yakıtlar yerine kullanılması küresel ısınmayı yavaşlatabilir. Ancak enerji için tarım ürünü yetiştirmek ve bunun için tarım arazilerini kullanmak gıda konusunda sorun yaratabilir.

Yaz Tatili İçin Film Önerileri

Tatilde ailenizle birlikte izleyebileceğiniz filmler önermek istiyorum. Bu filmleri DVD (Digital Video Disc) oynatıcılar ya da bilgisayar kullanarak izleyebilirsiniz.

Malefiz

2014 yılı yapımı, 97 dakikalık bir film. Malefiz görkemli siyah kanatlara sahip, saf ve güzel bir kadındır. Çok sevdiği ve güvendiği bir adamın ihanetine uğrar. Filimde bir meleğin kötü bir cadiya dönüştüğüne tanık oluyoruz. Sonra mı? Neler olduğunu öğrenmek için filmi izlemelisiniz.

Seçilmiş

2014 yapımı, 94 dakikalık bir bilim kurgu filmi. Savaşlar, kavgalar sonrasında bir grup insan yeni bir dünya kurar. Burada her şey siyah beyazdır. Yağmur kar yoktur, tek iklim vardır. İş bulamama gibi bir sorun yoktu. Herkes yeteneğine göre eğitim alır ve işe girer. Böyle bir dünyada yaşamının nasıl olacağını öğrenmek istiyorsanız filmi izlemelisiniz.

Labirent: Ölümcül Kaçış

2014 yılı yapımı 113 dakikalık bir film. Yüksek duvarlarla çevrili bir bölgede bir grup genç yaşamaktadır. Bu gençler oraya neden ve nasıl getirildiklerini hatırlayamazlar. Her 30 günde bir bu bölgeye yeni bir genç getirilmektedir. Gençlerin duvarların arkasındaki labirente girmeleri yasaktır. Bazıları bu yasağa uymaz...

Masallarda Anlatılan Gerçekler

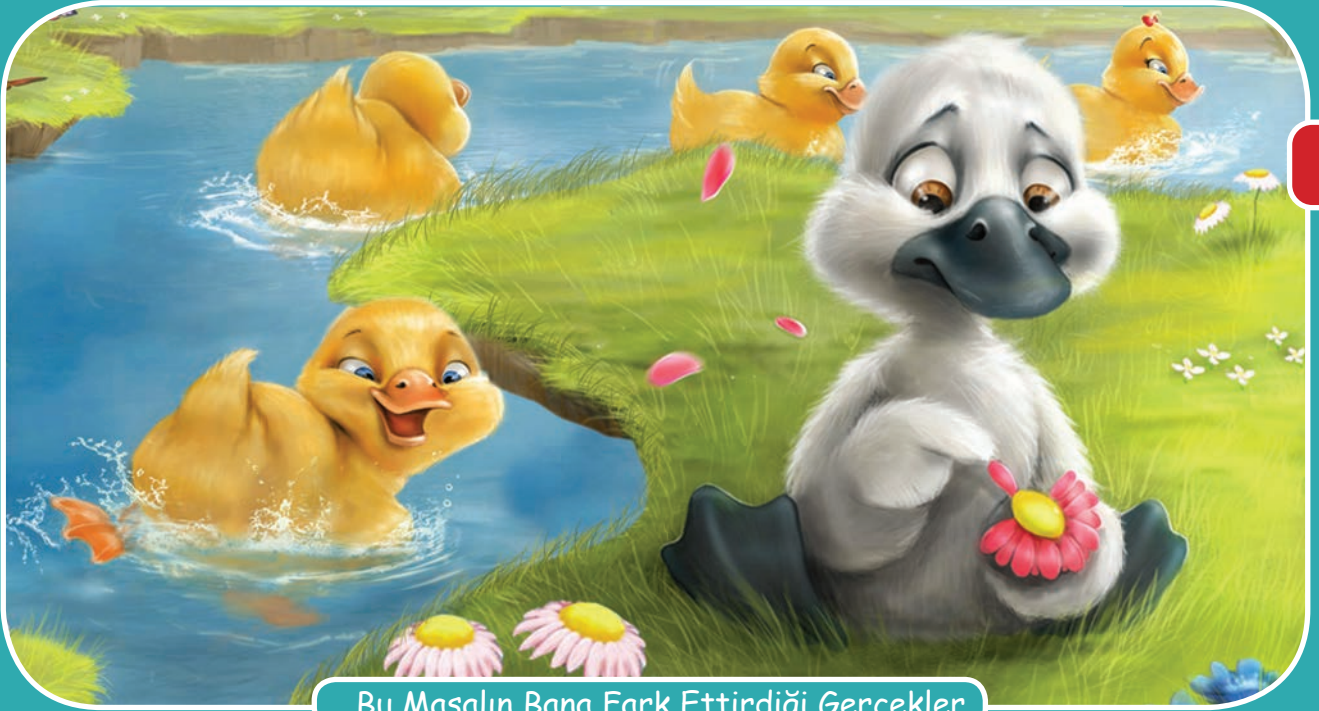
Hacer Erar

Bazı masallar nerdeyse her kültürde vardır. Yüzyıllar ötesinden taşınmıştır. İlk halleri sözeldi, büyükler küçüklere masal anlatırdı. Yazılı hale getirildikten sonra da korunması ve aktarılması daha kolay oldu.

Bu sayıda Andersen'in "Çirkin Ördek Yavrusu" masalını tekrar ele alalım mı?

"Çoğunuz duymuşsunuzdur, anne ördek yumurtalarının üzerine kuluçkaya yatmış zamanı gelince ördek yavruları yumurtadan çıkmış, fakat büyük yumurta bir türlü çatlamamış. Bir süre sonra büyük yumurta da çatlamış, içinden diğerlerinden farklı renkte bir yavru çıkmış. Herkes onu yadırgamış ve "Çirkin Ördek Yavrusu" adını takmışlar. Çirkin Ördek Yavrusu o kadar üzülmüş ki, yuvasını terk etmiş. Sonra büyümüş ve herkesi kendine hayran bırakan bir kuğu olmuş."

Çevrenizde size benzemediği için yadırganan insanlara rastladınız mı ya da kendinizi farklı hissettiğiniz zamanlar oldu mu? İnsanları dış görünüşleriyle değerlendirmek doğru değildir. Kendimize de haksızlık etmeyelim, büyüyünce değişeceğiz. Üstelik herkesin aynı olduğu bir dünyada yaşamak pek keyifli olmayabilir. Farklılıkları zenginliğimiz olarak göremeye başlarsak; Çirkin Ördek Yavrusu gibi üzülenler olmaz.

47

Bu Masalın Bana Fark Ettirdiği Gerçekler

- Değiştirebileceğimiz özelliklerimiz varsa, bunun için çaba sarf etmeliyiz.
- Değiştiremeyeceğimiz özelliklerimiz olabilir, bunları kabul etmeliyiz.
- İnsanları karakterleri, yetenekleri ve ürettikleri ile değerlendirmek daha uygundur.
- Dış görünüşü bizden farklı olanlara kötü davranmak doğru değildir.

Kaynak: Çirkin Ördek Yavrusu, H. C. Andersen, İş Bankası Kültür Yayınları.

hacer.erar@atilim.edu.tr

eglencelibilim@atilim.edu.tr
Haziran 2015/Sayı 17

Eğlenceli Bilim

Mantık Bulmacası

		Deney				İl				Sıra			
		Asit	Basınç	Maya	Ses	Uşak	Ağrı	Tekirdağ	Yalova	22	30	38	47
Öğretmen	Can												
	Samet												
	Taha												
	Zeki												
Sıra	22												
	30												
	38												
	47												
İl	Uşak												
	Ağrı												
	Tekirdağ												
	Yalova												

Fen bilimlerini sevdirmek amacıyla düzenlenen video yarışmasında dereceye giren öğretmenleri, deneylerinin adını, katıldıkları ili ve videolarının katalogdaki sırasını bulunuz.

İpuçları

1-Can Bey sesle ilgili bir video hazırladı. Okulu Tekirdağ'da değildi. Videsu ne ilk ne de son sıradaydı.

2-Zeki Bey'in videosu 22. sıradaydı. Hazırladığı video basınçla ilgili değildi.

3-Ağrı'dan yarışmaya katılan öğretmenin videosu katalogda en son sıradaydı.

4-Videosu 30. sırada olan öğretmenin okulu Uşak'taydı.

5-Samet Bey'in videosu asit ve basınçla ilgili değildi.

6- Maya ile ilgili video gönderen öğretmen Yalova'da yaşıyordu.

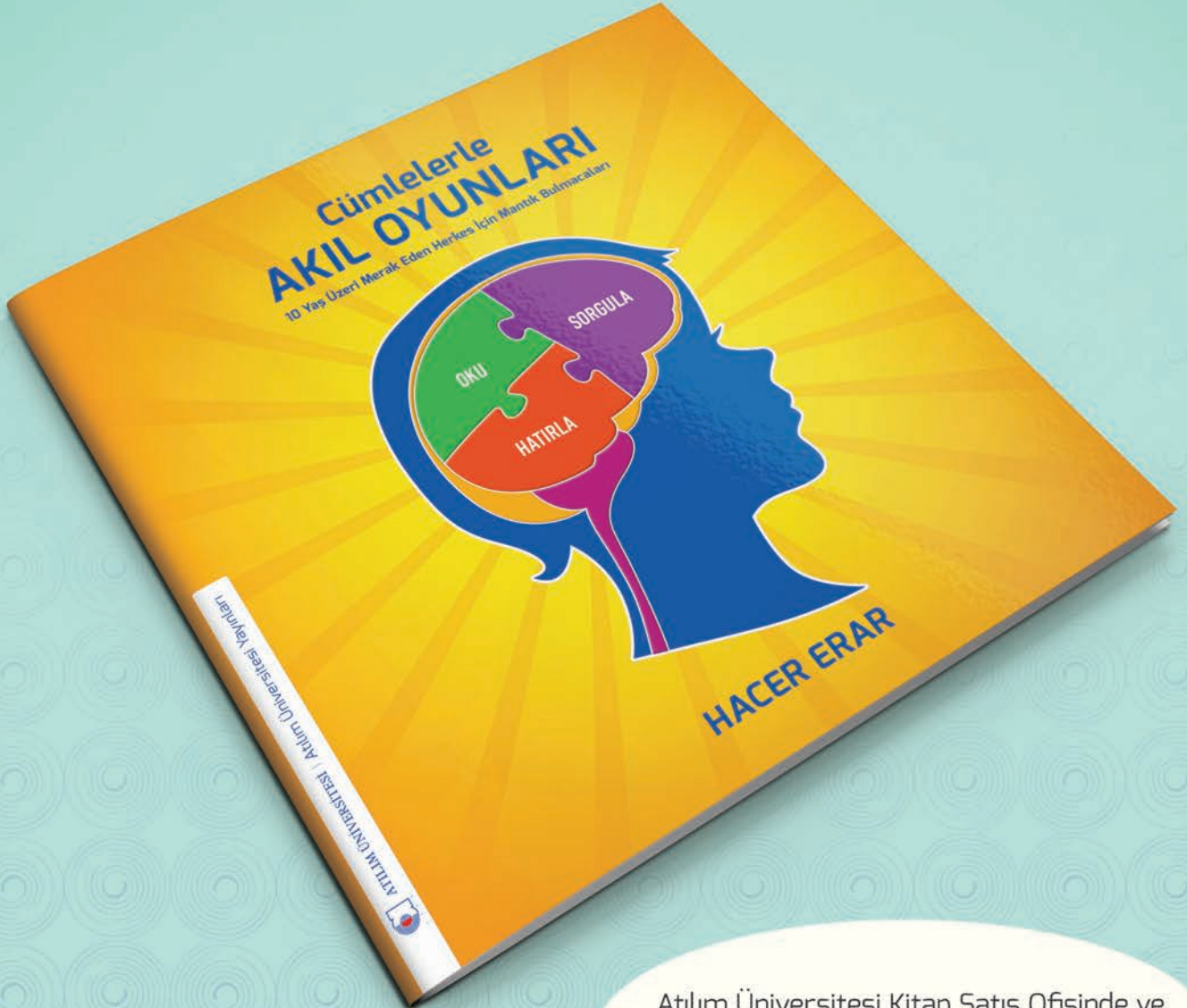
Cevaplama Tablosu

Öğretmen	Deney	İl	Sıra
Can			
Samet			
Taha			
Zeki			

Öğretmen	Deney	İl	Sıra
Can	Ses	Uşak	30
Samet	Maya	Yalova	38
Taha	Basınç	Ağrı	47
Zeki	Asit	Tekirdağ	22

Yeni Başlayanlar ve Asla Vazgeçemeyenler için Mantık Bulmacası Kitabımız Çıktı

Atılım Üniversitesi Kitap Satış Ofisinde ve
DOST Kitapevinde Satışa Sunulmuştur.
Fiyatı: 10 TL'dir.

₺ 7.00

ATILIM ÜNİVERSİTESİ

Kızılcaşar Mahallesi, 06836 İncek - Ankara
T: 0 312 586 80 00 (Pbx) • F: 0 312 586 80 91
www.atilim.edu.tr